

י ו ז פ ו ב

{ביאורסקי}

פ ו י ו

1715 - 13/7/1942

כ"ח תמוז תש"ב - תצ"ה

Jazefow

{Bilgorajski}

Poland

איסוף החומר וכתובתו
נערך ע"י
יוסי אבני
גאולי תימן 8 חיפה
טל/פקס: 04-8342581 סלולרי: 0547-444123
E.mail - yavni@walla.co.il

יוזפוב ביאכורייסקי - פולין

משפחתי נצד אחי חוה אבני לבית מיאון

סבא רבא רבא אכרייס מיאון - סבתא רבא רבא אסתר

סבא רבא ננשה מבית מיאון - סבתא רבא חנה לבית ליאברשטיין

סבי יוסף צבי הרשף מבית מיאון - סבתי חיה לבית באייכר.

להט נולדו ישה ילדים:

רבקה, אכרייס, חוה, ננשה, ליפא וחנה.

• ליפא וחנה ילדה נרצחו צ"י הנאצים ב- 13 בחודש יולי 1942.

• ננשה נראה לאחרונה בתחילת 1940 בעיר לוצק.

• רבקה עלתה לארץ ישראל בשנת 1934

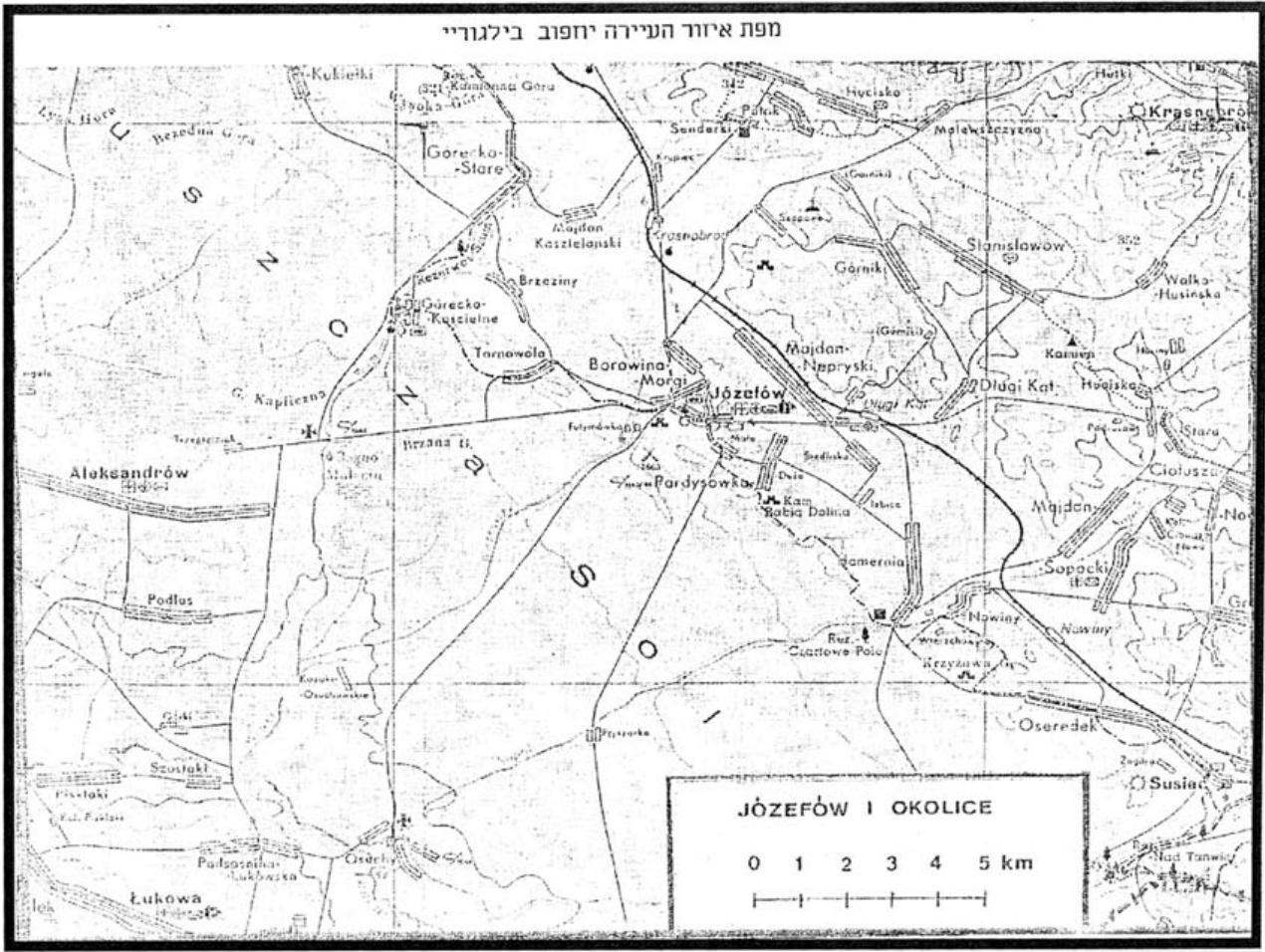
• אכרייס ברח לרוסיה ועלה לארץ ישראל בשנת 1948

• אחי חוה עלתה לארץ ישראל בשנת 1940

מבוא

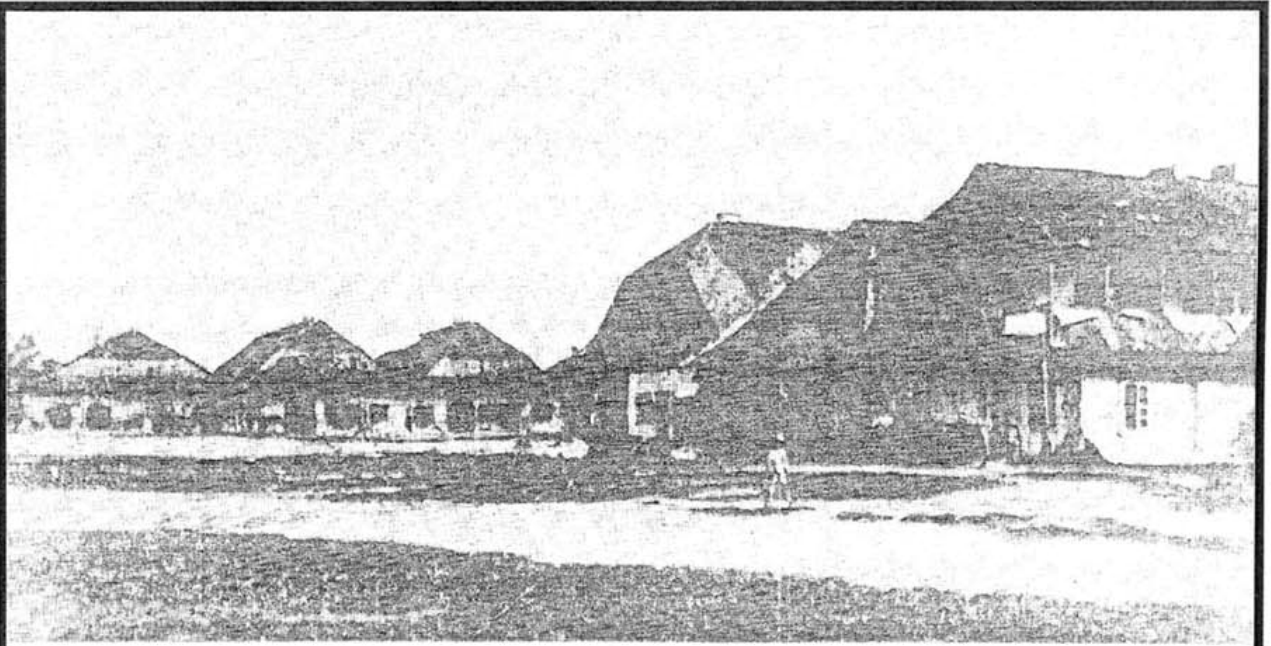
לאחר שנים רבות של שמיעת סיפורים מפי אמי ובני משפחה על העיירה יוזפוב שבפולין, שבה נולדו, ולאחר שבשנים האחרונות אני מבקר בפולין וביוזפוב, החלטתי להעלות על הכתב את זכרה של העיירה והמשפחה בצורה תמציתית מהיוסדה ועד היום.
לאחר שהתחלתי לכתוב את "עץ המשפחה" ומשיחות עם בני המשפחה, הגעתי לעברה הרחוק של המשפחה והעיירה. בכל פעם צץ ועולה מידע חדש, אשר דוחף אותי לחקור ולדעת יותר ויותר על המשפחה והעיירה. מצורפות מפה, תמונות של העיירה וכן תמונות של בני משפחתי ואחרים שנולדו והיו בה.

מפת איזור העיירה יחפוב בילגוריי

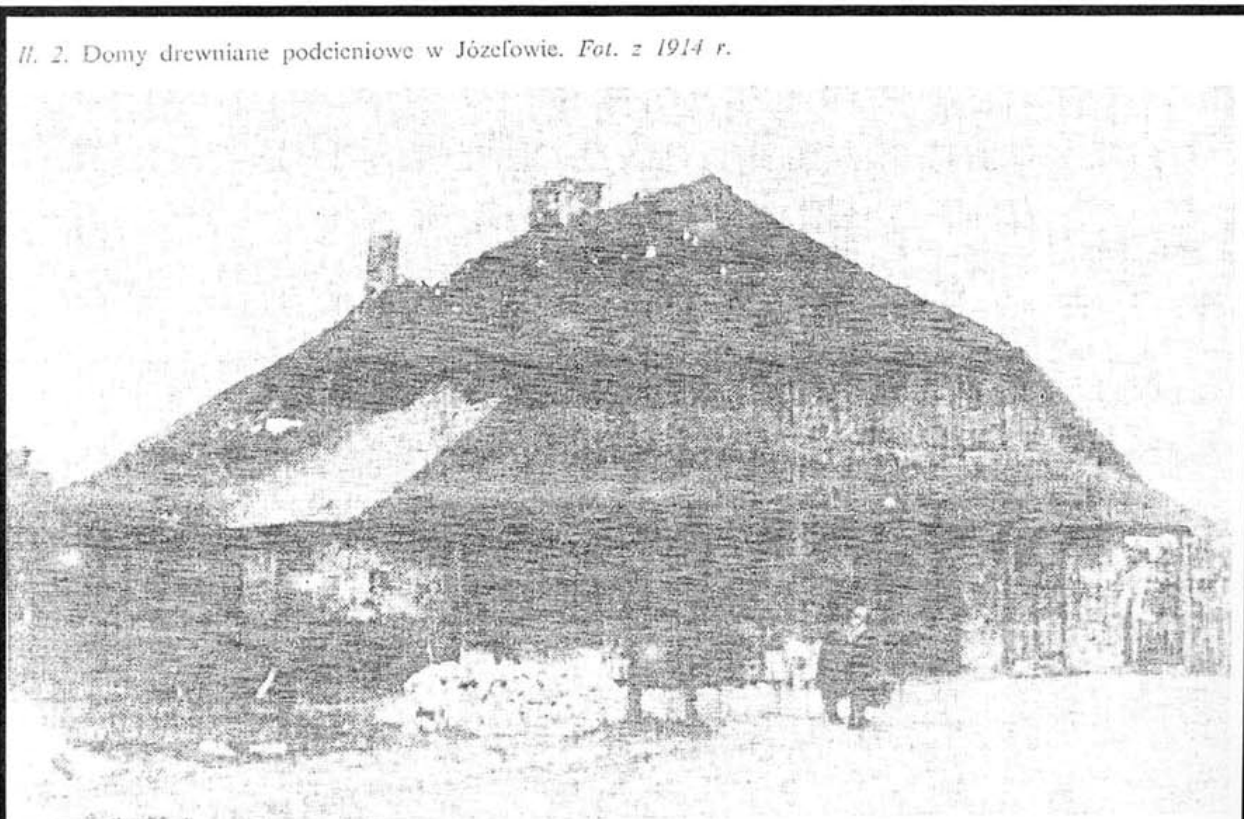
מיקום העיירה וההגעה אליה

- העיירה נמצאת כ- 40 קילומטרים דרומית מערבית לזמוש.
- ההגעה אליה מזמוש דרך כביש מס' 849.
- מבלז'ץ דרך תומשוב ולובסקי בכביש מס' 853 לכיוון מערב.
- ההגעה מכיוון מערב דרך בילגוריי על כביש מס' 853 לכיוון מזרח.

II. 3. Domy drewniane podcieniowe w Józefowie. Fot. z 1914 r.

חבניט בעיירה יחפוב בילגוריי - 1914

II. 2. Domy drewniane podcieniowe w Józefowie. Fot. z 1914 r.

ביה טיפוס בעיירה יחפוב בילגוריי - שנת 1914

על מנת למצוא את השורשים של משפחתי בפולין, הייתי צריך לחפש בארכיונים, במסמכים שונים ובאתרי אינטרנט רבים.

השם מימון מעלה תהיות על המצאות משפחת מימון בפולין. ידוע ששם משפחה זה הינו ספרדי (הרמב"ם – רבי משה בן מימון). כיצד מופיע שם זה בפולין האשכנזית?

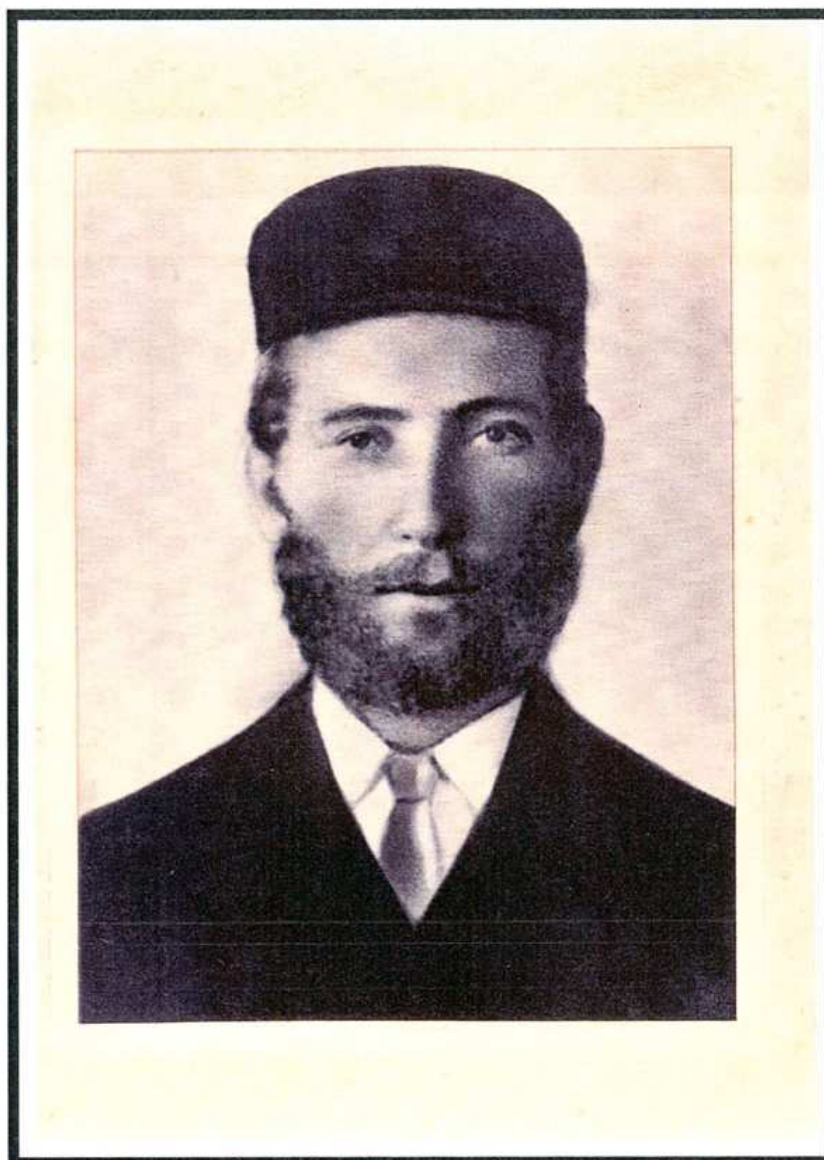
ואכן ההסטוריה של "המיימונים" בפולין מגיעה עד לימי ספרד בתקופת הגירוש הגדול של יהדות ספרד. גירוש יהודי ספרד בשנת 1492 מספרד, הביא לתפוצתם ברחבי יבשת אירופה, וכך הם הגיעו להולנד, בלגיה, איטליה, טורקיה גרמניה ומדינות נוספות.

אחת הסברות שמלכי פולין במאות ה-15 וה-16 הביאו מטורקיה יהודים אשר עזרו להם בעניינים פיננסיים שונים של הממלכה. יתכן שביניהם היו יהודים שנשאו את השם מימון.

כמו כן, ידועה תנועה של היהודים המגורשים, מאיטליה צפונה לגרמניה ומשם לדרום פולין באזור העיר קרקוב.

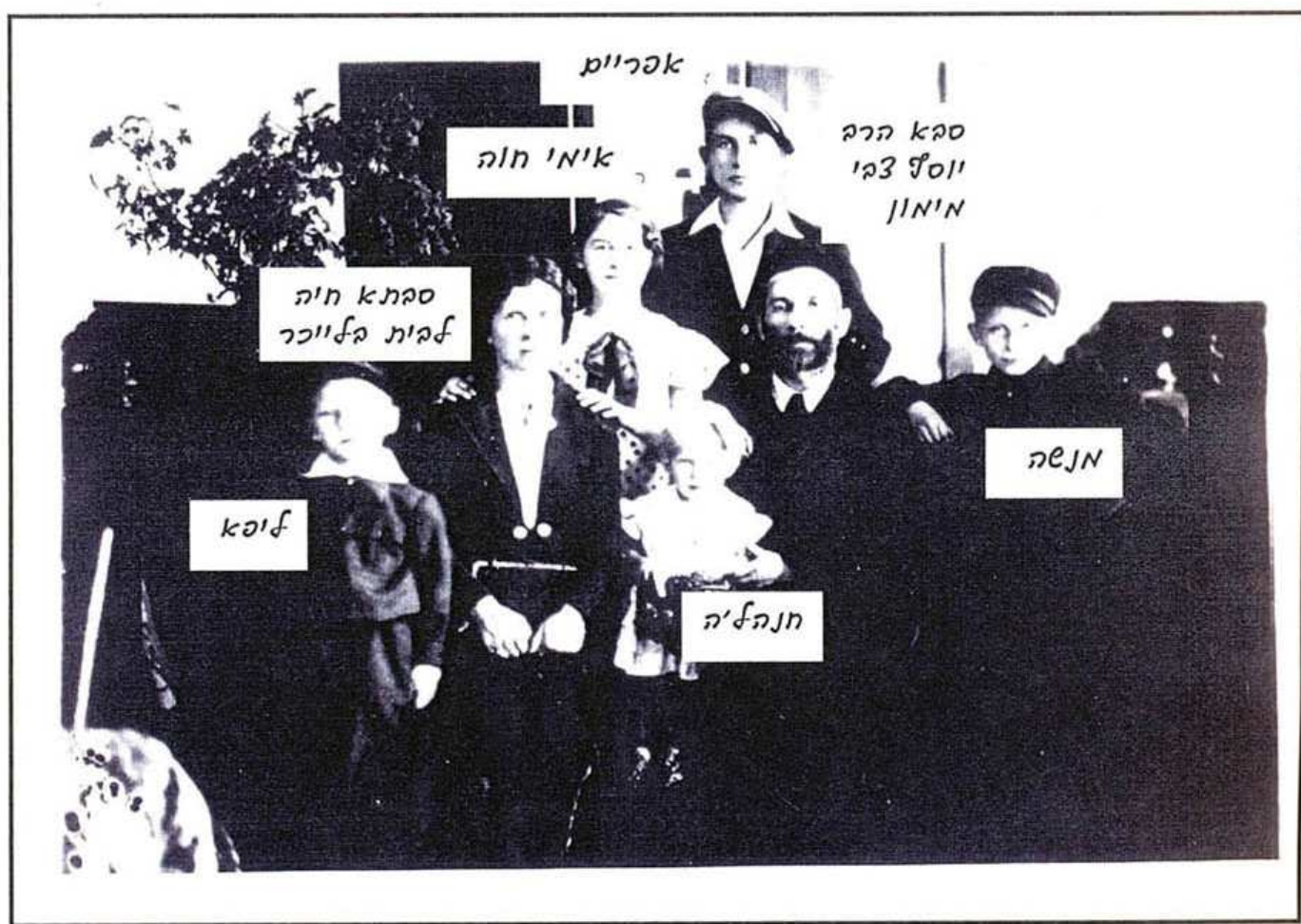
משפחתי מצד אמי "המיימונים" הייתה פזורה בכל רחבי פולין המזרחית ואפשר למצוא את משפחות מימון בישובים רבים: ערים, עירות וכפרים.

סבי, אבי אימי נולד ביוזפוב ב-1890 סבא של אמי מנשה מימון נולד ב-1865 בעירה קרסניסטב - צפונית לזמושץ' – לאביו אפרים יליד 1836 ואשתו אסתר והיו לו מספר אחים ואחיות. רק על אחד מהם יש לי מקורות. שמו היה גרשון מימון שנולד ב-1862 והוא חי בקרסניסטב. באתר השמות באינטרנט JRI מופיעים שמות נוספים בצמוד לשמו של גרשון שיתכן שהם אחיו ואחיותיו. גרשון היה נשוי למאשה ונולדו להם מספר ילדים אשר רובם עברו בסוף המאה ה-19 ותחילת המאה ה-20 לארצות הברית וקנדה. רבים מצאצאיו החיים היום פזורים בכל רחבי מדינות ארה"ב קנדה וגם בישראל.

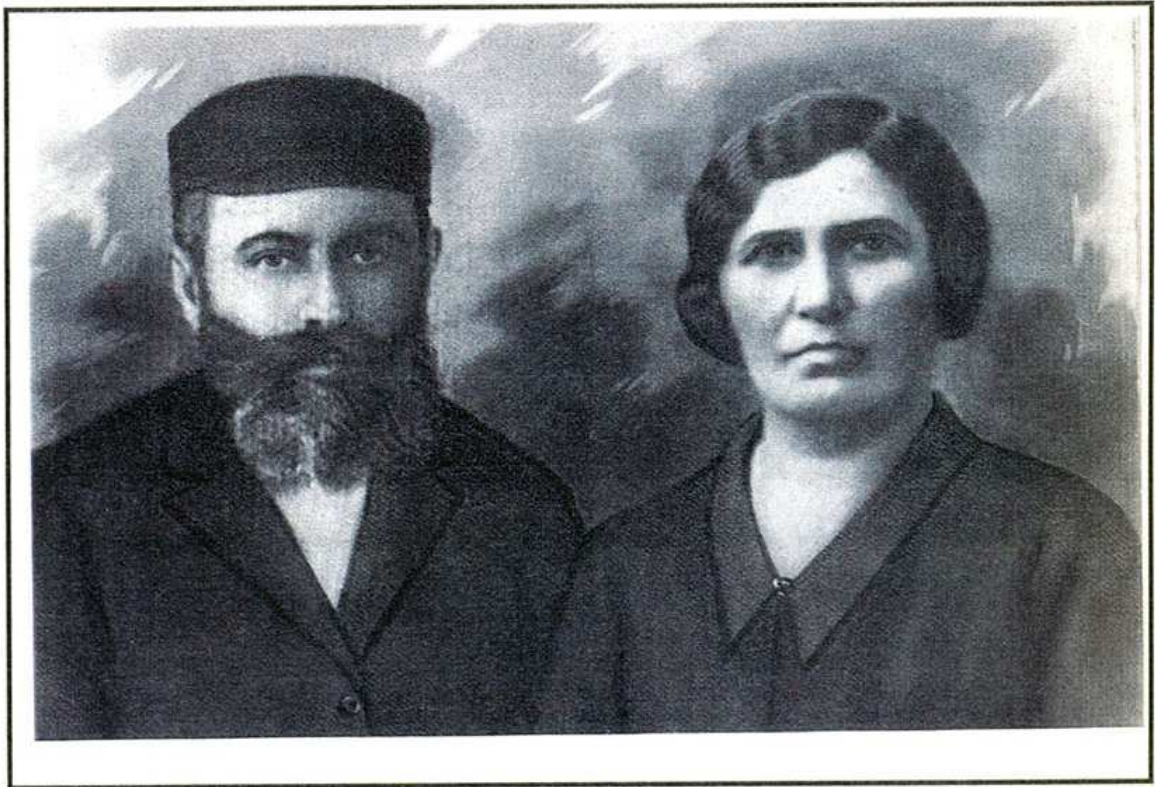

סבי, אבי אימי הרב יוסף צבי הרשלי מימון

משפחת מימון – ההורים והילדים

תמונה שצולמה ב-1936 ונשלחה לדודתי רבקה (אחות אימי) בקיבוץ שפיים

הרב שמואל פרשט ואישתו פריידא מלכה לבית מימון

משפחת פרשט – צולם ביוזפוב- 10/7/1934
לפני עלייתה של לאה לארץ ישראל

עומדים מאחור מימין לשמאל: לאה, שרה, חסה ורבקה.
יושבים: אבא שמואל ואמא פרידה-מלכה.
עומדים מלפנים מימין: מידל, מנשה ורחל.

ייסוד העיירה

העיירה יוזפוב (בילגורייסקי), ליד בילגוריי, נמצאת במחוז לובלין רבתי. העיירה נוסדה בתחילת המאה ה-18 (1715) ע"י שושלת משפחת זמוייסקי, שהייתה משפחת אצילים ידועה ושליטה באיזור מזרח פולין: לובלין – זמושץ.

אישור על הקמת העיירה, כעיירה פולנית, ניתן ע"י המלך אוגוסט ה-2 בשנת 1715, בעקבות בקשה של האציל זמוייסקי. עד שנת 1725 היתה יוזפוב כפר בבעלות הזמוייסקים, אולם באותה שנה קיבלה מעמד של עיר וזכות לקיים שווקים וירידים ומאז התפתחה בקצב מואץ.

בשנת 1772 בעקבות חלוקת פולין הראשונה נכללה בתחום רוסיה ואיבדה את מעמדה העירוני. במאה ה-19, בתקופת מלכות פולין הקונגרסאית, הלך והצטמצם מספר התושבים ביוזפוב. רוב תושבי יוזפוב באותה תקופה עסקו במסחר זעיר ובמלאכה.

בסוף המאה ה-19 ותחילת המאה ה-20 עסקו תושבי המקום בסחר עצים מהיערות שסבבו את העיירה. בשנת 1869 הוקמו במקום בית חרושת לסוכר ומחסנים הקשורים לענף ייצור זה.

בתים ביוזפוב בשנים 1827 - 1899

שנה	מספר בתי אבן	מספר בתי עץ	ס"ה בתים
1827	15	118	133
1834	17	157	174
1860	20	146	166
1865	31	97	128
1887	27	94	121
1899	-----	-----	135

היהודים הראשונים הגיעו ליוזפוב כנראה בסוף המאה ה-17 תחילת המאה ה-18. יוזפוב מופיעה בפעם הראשונה במסמכים בשנת 1725 אך אין סימוכין לכך שאכן זו העיירה שעליה אני כותב. העדויות הראשונות על קיומה של העיירה הן מתחילת 1730. במסמך משנת 1731 קיימת בקשה של יהודי האזור מהרוזן זמויסקי להקצות להם קרקע על מנת להקים עליה ישוב כפרי יהודי.

בשנת 1734 יהודים מיוזפוב ביקשו כנראה הלוואה על מנת להקים בית כנסת בעיירה. במסמך המתועד בספר "פנקס ועד ארבע ארצות" המעיד על כך, מופיע התאריך 5 באוקטובר 1734. בהמשך מופיעה חלוקת החזר ההלוואה של 400 זהובים אשר נפרשה על פני מספר שנים.

המשפחות היהודיות הראשונות שהתישבו בעיירה, עסקו בתחילת דרכם בסחר חליפין והלוואות ובשנים מאוחרות יותר עסקו במקצועות חופשיים. שמם יצא למרחוק בתחומי - נגרות, סנדלרות, חייטות, כובענות ומחירת סידקית. בתחילת המאה ה-19 ועד תחילת המאה ה-20 עסקו רבים מיהודי יוזפוב בסחר בעצים מהיערות הסמוכים וזה היה מקור הכנסתם העיקרי.

בשנת 1835 ביקשה קבוצה של יהודי המקום לייסד מושבה חקלאית בסביבת העיירה. הם קיבלו מבעלי העיר שטחי קרקע, אבל בסופו של דבר לא עלה בידיהם להוציא את התוכניות אל הפועל. במאה ה-19 התרכזו בידי יהודי המקום ייצור משקאות חריפים ושיווק בירה ויין פשוט. בשנת 1886 הקים ישראל פרנקל בית הרושת לייצור זכוכית.

בתקופה שבין שתי מלחמות העולם לא היו שינויים גדולים במבנה המקצועי של היהודים ביוזפוב. מקורות הפרנסה העיקריים הוסיפו להיות: המסחר הזעיר, רוכלות בכפרים, השווקים והירידים. כמו כן, עסקו היהודים במלאכה ובעיקר בחייטות, בכובענות ובסנדלרות. משפחות אחדות התפרנסו ממסחר בעצים. בבעלותם של היהודים היו גם מבשלות בירה ומפעלים לייצור משקאות חריפים.

מצבם הכלכלי של רוב היהודים ביוזפוב היה קשה. בתום מלחמת העולם ה-1 הוקם במקום בית תמחוי לנוקקים בכספי הג'וינט. בשנת 1927 נפתחה "קופת גמילות חסדים", עם הון יסוד של 2000 זלוטים ובשנת 1929 נוסד בנק קאופרטיבי יהודי, "קופת הסוחרים" שמו. איגוד יוצאי בילגוריי והסביבה בארצות הברית תמך בעניי העיירה. אבל למרות עזרה זו היה צורך לערוך מגביות בערים הסמוכות כדי להבטיח את קיומם של מוסדות העזרה בעיירה.

יהודי יוזפוב היו ברובם דתיים שומרי מסורת וחי הציבור התרכזו במידה רבה "בשטיבלך" של חסידי אלכסנדר וורקי ואמשינוב. קבוצת החסידים הגדולה ובעלת ההשפעה הרבה ביותר היתה של חסידי גור. בגלל אופיה המסורתי של הקהילה היהודית הוקמו והתפתחו באיחור אירגונים פוליטיים וחברתיים מודרניים. רק לקראת שנות ה-20 נוסדו ביוזפוב סניפים של "החלוץ" (לצעירים) ושל אירגון "העובד" (למבוגרים). ביוזפוב פעלו במשך כל השנים גם סניפים של "הציונים הכלליים" "המזרחי" ו"פועלי ציון". לקראת הבחירות לקונגרסים הציוניים בשנת 1930 נמכרו ביוזפוב בערך 100 שקלים.

ביוזפוב פעלו גם תנועות לא ציוניות כמו "אגודת ישראל" – סבי יוסף צבי הירשלי מיימון היה מיסדה – וה"בונד". ל"בונד" לא היו חברים רבים אך במועדונו התנהלה פעילות תרבותית ענפה. הנהגת הקהילה היתה בידיהם של אנשי "אגודת ישראל".

עד שנת 1924 ישב על כס הרבנות הרב שלום יוסף הרצשטארק. לאחר פטירתו נבחר הרב שמעון פרונצ'בסקי, שכיהן בתפקיד עד מותו במלחמת העולם השנייה.

הקהילה ביוזפוב קיימה תלמוד תורה וכמו כן היתה בה ישיבה שבה למדו כ-50 בחורים, חלקם מערים אחרות. בשנת 1926 פתחו אנשי "המזרחי" בית ספר יסודי של רשת "יבנה" ובשנת 1928 הקימו אנשי "אגודת ישראל" בית ספר לבנות של רשת "בית יעקב".

מספר היהודים יחסית למספר התושבים על פי שנים

שנה	מספר תושבים	יהודים	%
1778	לא ידוע	392	
1789	834	480	57
1827	1069	692	65
1867	973	656	67
1921	1344	1056	78
1939			

מקצועות ומספר עוסקים במלאכה בשנים הבאות

1865	1860	1832	1820	מקצוע
1	-	1	2	בוני חביות
2	1	-	-	מורים בבית ספר יסודי
1	2	1	-	מעבדי עצים
-	-	4	-	כובענים
2	1	1	-	מדפיס ספרים בעברית
1	1	-	-	עגלונים
1	1	2	-	עוסקים בעורות
-	1	-	2	עושי סירים
7	5	3	1	כורכי ספרים
3	1	-	-	מנקי ארובות
2	1	1	-	נפחים
20	29	6	27	סוחרים בעלי חנויות
8	8	8	8	חייטים
-	-	-	2	פרוונים
-	1	-	-	מציירי בדים
2	2	-	-	עובדי בניין
1	1	-	2	מיצרי סבון ונרות
1	-	-	-	עוסקים בעשיית שמן
8	7	3	4	אופים
8	4	13	13	אורגי בדים ורשתות
30	16	16	-	חקלאים
6	2	4	-	קצבים
2	1	-	1	נגרים
6	3	8	6	סנדלרים
1	1	-	-	זגים
-	1	-	-	סוחרים נודדים
3	3	4	-	בעלי בתי מרזח
7	6	-	-	סוחרי מלח
1	1	5	4	טווי חוטים
1	-	-	-	עוסקים בצמר גפן
10	130	-	-	פועלים

המקצועות הראשיים ביוזפוב בשנים 1820 - 1865

1865	1860	1832	1820	מקצוע
30	16	16	-	חקלאים
67	50	55	45	בעלי מלאכה
30	38	10	27	סוחרים
24	141	-	-	אחרים

חבורת הכשרה

מיחפוב בילגוריי

שורה ראשונה מלמעלה מימין : אונטרבוך לאה, לוכטפלד יוסף, קונשטוק, פישל יעקל,
קלנר יהושע, אונטרבוך נתן — ווקס שמואל, רופרט שאול, דך מרים, גרוסהיים יהודה,
פרינץ שמואל

שורה שניה מימין : שפרינגר, איילבוים, פיינגולד אהובה, חייםיואל וולטשר, שטיך אהרן

לרנר רבקה, אונטרבוך יהושע

שורה שלישית, מימין : פרנקל רגינה

שורה רביעית : ביהן חנה

אנשי "החלוץ" יחפוב בילגוריי
וולצר, סימה ופוניזובסקי

אנשי "החלוץ" יחפוב בילגוריי – למעלה שני מימין אפרים מימון

הסתדרות "החלוץ" יחפוב בילגוריי - 1930

מימין עומדים - יהושע קברשטוק, קלמן נירנשטיין, לאה אונטרבוך, פרידה פישל, שחורה ליטטינברג, יהושע לי, ביילה פרשט, מרים לי, כורעים - עקיבא, לי, לרנר, שמואל ווקס
יושבים - רבקה הילף, שלמה ומרשטיין, לאה פרשט

ועד "החלוץ"
מימין - שמואל ווקס, עקיבא לי, קלמן נירנשטיין, יהושע קלנר

רינה גולד
 אבי
 רחל
 אריאל
 רחל
 אריאל

בנות יחפוב בילגוריי

1937
 רחל
 רחל
 רחל
 רחל
 רחל
 רחל
 רחל
 רחל
 רחל
 רחל

על בירכיהן לאה מימין
ושרה משמאל לבית פרשט

מימין - פרידה מלכה לבית מימון
עם חברות

שרה פרשט ושלמה ומדשטיין משמאל

קבוצות של בנות יחפוב בילגוריי

מימין עומדות - לי, רחל למר, לאה פרשט, אסתר רובינשטיין
כורעות - רבקה הילף, ביילה פרשט, שחורה ליסטינברג
יושבות - אסתר לנדאו, חיה פרשט

מימין עומדות - מרים לוכטפלד, לי, אסתר לנדאו, רחל למר, ביילה פרשט,
מרים בת השוחט
כורעות - לדנר, שושנה אלבוים, רבקה הילף, רבקה מימון
יושבות - לדנר, לאה פרשט, רחל למר

הסתדרות "החלוץ" יחפוב בילגוריי - 1930

מימין עומדים - יהושע קברשטוק, קלמן נירנשטיין, לאה אונטרבוך,
פרידה פישל, שחורה ליסטינברג, יהושע ל.י, ביילה פרשט, מרים ל.י
כורעים - עקיבא, ל.י, לרנר, שמואל ווקס
יושבים - רבקה הילף, שלמה ומרשטיין, לאה פרשט

ועד "החלוץ"
מימין - שמואל ווקס, עקיבא ל.י, קלמן נירנשטיין, יהושע קלנר

תמונה קבוצתית
של תלמידי בית הספר
ביחפוב בילגוריי

עומדים מימין: שטייען פון רעכטס: איצ'י (מלמד) שליכר, הבן של הרש לייב פרינץ
נכדו של קרפ, הבן של איצ'י (השו"ב) נדלר, טאצה (המורה לעברית), הבן של ישראל
שליכר, הבן של מ. לייטר, מאיר איילבוים, יעקב וורמשטיין, יוסף צבי (הרשלי) מיימן.
שורה שניה מימין: צווייטע שורה פון רעכטס: הבן של מלך שולב (היחיד שנשאר בחיים),
הבן של וולויש מיטלער, הבן של יוסף נדלר, הבן של שלמה וולדמן (ה"פּלשער") הבן
של שלום ברגמן, הבן של שלום שליכר.
שורה שלישית מימין: דריטע שורה פון רעכטס: הבן של יוהשע קאליקשטיין, הבן של
דוד קאליקשטיין, ילד ממשפחת קרפ.

הקורס לעברית על יד ביה"ס "תרבות" ביוזעפאף

שורה ראשונה מימין. עומדות: שושנה אונטרבוק, דבורה פעכער, לאה טייער, דבורה
אוברבדען, צפורה בוימוול
יושבים. משמאל: חנה טשי לרנר, אברהם כהן (המורה) ואסתר איטי פרינץ
על הברכיים: שרה פרשט, פרל אוברבדון, חנה הילף

בית ספר עברי "תרבות" ביחפוב בילגוריי
כ"ח אדר תרפ"ו - 1926

כיתה ג' מבית הספר "תרבות" ביחפוב בילגוריי
במרכז המורה כהן רביעי משמאל למטה משה פרשט
1925

בית הכנסת

בשלהי המאה ה-17 התבססה הקהילה ביוזפוב והוקמו בה מוסדות ציבור ודת. בתחילה נערכו התפילות בציבור בבית שכור בכיכר השוק. עדות ראשונה על הרצון לבנות בית כנסת ביוזפוב קיימת, ב"פנקס ועד ארבע ארצות", שבו מוזכרת בקשה של יהודי המקום להלוואה לבניית בית הכנסת. כמו כן, מופיע מסמך מתאריך 5 באוקטובר 1734 אשר בו נכתב שניתנה הלוואה ע"ס 400 זהובים לתושבי יוזפוב אשר נועד כנראה לבניית בית הכנסת. בית הכנסת הראשון הוקם כנראה בשנת 1735. לפי הידוע, בית הכנסת הנוכחי נבנה בשנת 1768, נשרף בחלקו בשנת 1830 ונבנה מחדש בסוף אותה המאה, בעזרת כספים שניתנו על ידי הרשויות. בשנת 1942, בימי מלחמת העולם השנייה, ניזוק בית הכנסת בשנית ורק לאחרונה בשנת 1990 שופץ, אך ייעודו שונה. באולם התפילה הקימו ספרייה ציבורית, ובקומה השניה היכן שהיתה עזרת הנשים אכסניה. בית הכנסת ממוקם בסמוך לכיכר המרכזית של העיירה וניתן לראות מבהוץ ומבפנים את ייחודו מיתר בתי העיירה.

Il. 24. Budynek synagogi w Józefowie. Fot. z 1955 r. Negatyw z Archiwum WKZ

בית - הכנסת בעיירה יוזפוב בילגוריי - שנת 1955

בית הכנסת היום – משמש כספרייה

בית הכנסת בעיירה

יחפוב בילגוריי - 1992

בית הקברות

בית הקברות נמצא בצידה הדרומי של העיירה על גבעה המשקיפה על בתי העיירה. נפתח בשנת 1725 ונקברו בו מלבד תושבי יוזפוב גם יהודים מעיירות שכנות. בבית הקברות נמצאות כ- 500 מצבות שחלקן שבורות, אך רבות מהן נמצאות במקומן המקורי. האותיות החקוקות במצבות הן בין השנים 1762 - 1943. על פי אתר האינטרנט: International Jewish Cemetery Project הקבורה האחרונה שנעשתה במקום הייתה בשנת 1943. מאז מלחמת העולם ה-2 מצבות רבות נלקחו מבית הקברות ושימשו את תושבי העיירה לבניית רחובות ולצרכים פרטיים אחרים. בצילום משנת 1961 נראות מאות מצבות בשטח בית הקברות, אולם בשנים האחרונות כוסה כל בית הקברות בצמחיה עבותה אשר גורמת נזק רב למצבות. מאחורי בית הקברות נמצאת המחצבה שממנה נחצבו האבנים למצבות.

Il. 16. Cmentarz żydowski w Józefowie. Fot. H. Gawarecki (1961 r.)

בית הקברות בעיירה יוזפוב בילגוריי - 1961

מראה מרחוק על בית הקברות של העיירה יחפוב בילגוריי – 1992

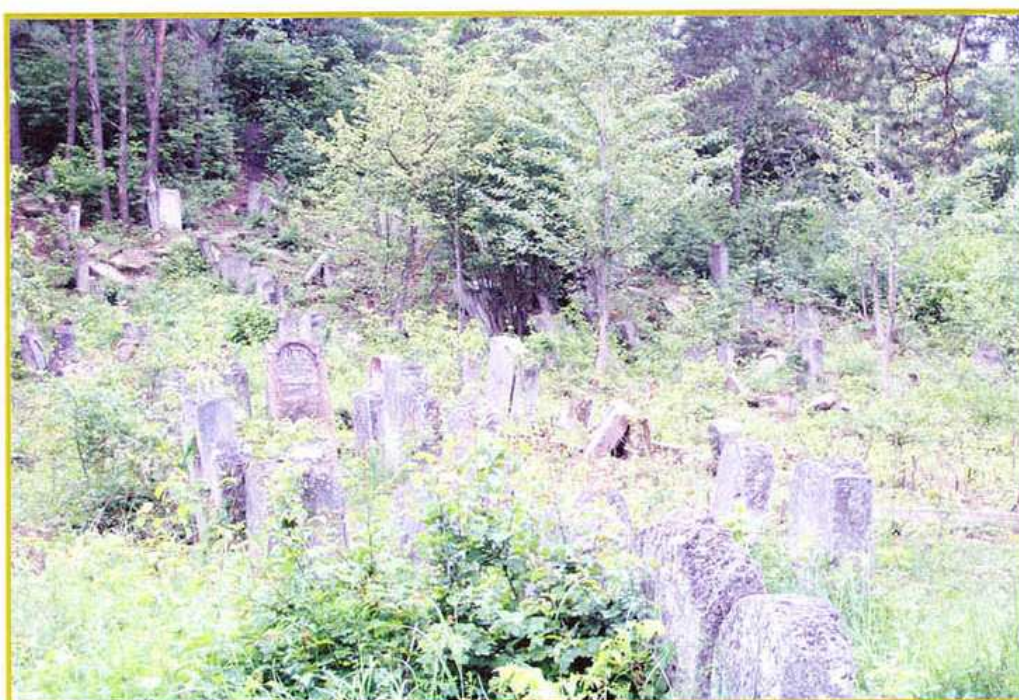

מראה בתוך בית הקברות של העיירה יחפוב בילגוריי – 1992

בית הקברות היום

בית הקברות של יוזפוב מטופל היום בעזרתם של מורי ותלמידי בית הספר "רעות" בירושלים בראשות ד"ר אריה גייגר אשר ניקו את החלק הקרוב לכניסה (תקופת הקבורה האחרונה) וע"י כך התגלו מצבות חדשות ששתיים מהן הן של משפחתי:

- קברו של סבי, אבי אימי, יוסף צבי בן מנשה מימון ז"ל משנת 1938.
- קברה של אחותו של סבי דודה של אימי, פריידא מלכה פרשט ז"ל 1939.
- כמו כן נמצאו היסודות של "האוהל" של רבה של קהילת יוזפוב עד שנת 1924 הרב שלום יוסף הרצשטארק זצ"ל.

קברו של
הרב
יוסף צבי הרשלי
בן הרב מנשה מימון
ואשתו חנה
לבית זילברשטיין
בעלה של חיה לבית
בלייכר
אבי אימי / סבי
*
כ"ט אדר תרצ"ה

קברה של
 פריידא מלכה פרשט
 בת הרב מנשה מימון
 ואשתו חנה לבית
 זילברשטיין
 *
 ט' סיון תש"א

קברה של
 שרה ביילא פרשט בת
 הרב שמואל הכהן פרשט
 ואשתו פריידא מלכה
 לבית מימון
 *
 כ"ט שבט תש

קברה של חנה חלאה
 בת אליעזר ליפא ואשתו חיה
 זילברשטיין
 אשת רבי מנשה מימון
 *
 כ' תמוז תרצ"א

קברו של מנשה
 בן רבי אפרים מימון
 ואשתו אסתר
 *
 ט' כסלו תרפ"ג

קברה של חיה זילברשטיין
 בת חיים מענדל
 אשת רבי אליעזר ליפא
 זילברשטיין
 *
 ט"ו אלול תרצ"ג

קברה של מיריל
 בתם של
 רבי אליעזר ליפא ואשתו חיה
 זילברשטיין
 *
 אב תרס"ג

בית הדפוס הראשון

במאה ה-19 היתה יוזפוב מרכז להדפסת ספרים עבריים. בשנת 1824 נוסד בית הדפוס הראשון בשפה העברית להדפסת סידורי תפילה וספרים ביידיש. בית הדפוס הוקם על ידי דוד סעדיה ישעיהו ובצלאל ווקס. בבית הדפוס הזה הודפסו ספרים רבים והוא סיפק מקור תעסוקה ופרנסה ליהודים רבים כסדרים, דפסים, מגיהים, כורכים, וכיוצא באלה. בית הדפוס פעל כ-35 שנים ונהשב לגדול ביותר במזרח אירופה באותה התקופה. ספרים מבית הדפוס הגיעו עד טורקיה.

בשנת 1860 נסגר בית הדפוס. הוצאת כל ספר ארכה זמן ממושך בגלל הצנזורה הנהוגה בורשה בשל תחרות עם בתי הדפוס בורשה והוסר כדאיות כלכלית.

בשנת 1865 הוקם בית דפוס נוסף על ידי האחים ברוך ושלמה זצר ובסיועו של יחזקאל רנר והוא עלה על קודמו (מאוחר יותר עבר גם הדפוס הראשון לבעלותם). בשלב מסוים העבירו את בית הדפוס ללובלין עיר המחוז.

בתי הדפוס של יוזפוב מוזכרים בספרו של בשביס זינגר "העבד". חיים נחמן ביאליק כותב באחד ממכתביו, שנהנה לקרוא את הספרים שהגיעו אליו מהעיררה יוזפוב שבפולין. מצורפת תמונה של "סידור תפילה" שהודפס ביוזפוב בשנת 1881. ספרים שהודפסו ביוזפוב:

"לישרים תהילה" מאת המחבר האיטלקי משה חיים לוצאטו – רמח"ל.
 "תיקוני הזוהר"
 "תולדות אדם"
 "עבודת ישראל" - ספרו של ר' ישראל (הופשטיין) המגיד מקוז'ניץ'.
 בהמשך נמצאת רשימה של ספרים נוספים שהוצאו תחת מכש הדפוס של העיררה יוזפוב.

ספרים שהודפסו בבית הדפוס ביוזפוב

קהילת יוזפוב מזכרת מספר פעמים בדיוני "ועד ארבע ארצות", ונראה שנמנתה עם הקהילות החשובות באזור. למרות היותה עיר קטנה, כס הרבנות שלה נחשב מאד וישבו עליו רבנים ידועי שם. יוזפוב זכתה בכבוד שרבנים גדולים כיהנו בה או עברו דרכה. בגלל גודלה של העיירה גדולי תורה לא ישבו בה במשך שנים רבות. תמיד נמצאו קהילות גדולות יותר אשר פתחו שעריהן בפני אותם רבנים והציעו להם הצעות שאי אפשר לסרב להן.

הרה"ג שלמה קלוגר "המגייד מברודי" (המהרש"ק) 1775 – 1869

מגדולי התורה באמצע המאה ה-19. בן למשפחה רבנית מיוחסת. התחנך בבית אביו שהיה רבה של קומירוב. לאחר שהתייתם מאביו, עבר לזמוש ושם למד אצל הרב יעקב קרנץ. נתפרסם כעילוי והוסמך להוראה בצעירותו על ידי גדולי המדינה. לאחר שלא הצליח בעסקים קיבל משרת רבנות, תחילה בקולקוב ולאחר מכן ביוזפוב. מ 1815 ועד 1821 שימש כרב העירה יוזפוב ולאחר מכן עבר לעיר ברודי וכיהן שם כדו"ר ומגיד. האגדה מספרת, שהרב מאיר מרגליות מברודי בא ליוזפוב, על מנת לשמוע את הרב של העיירה לאחר ששימעו הגיע למרחוק. לאחר שבילה עימו יום שלם, החליט להביאו לברודי. כששמעו תושבי יוזפוב על החלטתו לעבור, הציעו לו שיפור רציני במעמדו, אך הוא אמר שנתן מלתו לרב מאיר מרגליות ואנשי ברודי ולכן יעבור לשם. כאשר הגיע המרכבה על מנת לקחת את הרב שלמה קלוגר לברודי חיבלו אנשי העיירה במרכבה. יציאתו של הרב התעכבה אך לא בוטלה ולאחר מספר ימים יצא לדרכו. הרב שלמה קלוגר היה בעל הלכה ומשיב נודע. מספר תשובותיו מגיע לאלפים, יש אומרים כ-8000. לפי המסורת חיבר "המגייד מברודי" 375 ספרים, כמניין הגימטריה של שמו "שלמה", בכל מקצועות התורה, כאשר רק 30 ספרים הגיעו להדפסה. שלושה ספרים נודעים של המהרש"ק:

1. "טוב טעם ודעת" (תר"ק – תר"ס).
2. "יחדושי אנשי שם" (תר"ק).
3. "האלף לך שלמה" (תרצ"א – תרצ"ב).

הרב שלמה קלוגר היה שמרן קיצוני בדתיותו, התנגד באורח נמרץ להשכלה. לחם נגד כל שינוי במנהגי ישראל והביע מורת רוח מחסידים ואדמור"ים שסטו "משולחן ערוך".

ר' יעקב יצחק הלוי הורוביץ ("החזנה מלובלין") יוזפוב 1745 – 1815 לובלין

הרב יעקב יצחק הלוי הורוביץ נולד והתחנך בעיירה יוזפוב והיה רבה במשך מספר שנים. נקרא "החזנה" או "הנביא" מלובלין והיה מראשי החסידות בפולין. למד והתחנך אצל הרב דב בר ממזריץ' - מחליפו של ר' ישראל בעל שם טוב (הבעש"ט) ושהה במחיצתו של הרב לוי יצחק מברדיצ'ב, זמן רב שהה במחיצתו של הרב אלימלך בליז'נסק ונמנה עם תלמידיו המובהקים. סמוך לשנת 1780 עבר ללנצוט (LUNCUT) והחל לנהוג בה מנהג של אדמו"ר. לאחר נדודים בעיירות שונות, ולאחר שמספר חסידיו גדל, השתקע בשנת 1800 בעיר לובלין. אל הצרו נמשכו חסידים משכבות חברתיות שונות כדי לקבל עצה בעניינים אישיים ובעסקים כלכליים. הם האמינו בכוחו לנבא עתידות לחזות בעבר ולגלות את שושלת היוחסין של נשמת האדם ואת תיקונה בכל גילגול וגילגול.

היות ורבי יעקב יצחק הלוי הורוביץ נולד למשפחה שאמצעי המחיה שלה היו מצומצמים, שידכו לו אישה מבית טוב שאביה גביר עשיר מאד מהאיזור. נערכו האירוסין אך ליבו לא היה עם אותה אישה. למרות כל זאת נערכה החתונה והוא נשא לאישה את אותה נערה. לאחר החופה אמור היה להתייחד עם אישתו הטריה אולם הוא נעלם עוד באותו הלילה מהעיירה. לאחר מספר ימים לכשנמצא, סיפר שבעת שעמד מתחת לחופה ראה על מיצחה של אישתו העתידיה שני קוים החוצים זה את זה. סימן לצלב!?

ואכן בבדיקה שנעשתה התברר, שאותה נערה נישאה לגוי קודם לכן והתנצרה למענו. היא התגרשה מהגוי ואביה שהינו יהודי אמיד ניסה להתנה עם הרב המלומד. מאז כינו את רבי יעקב יצחק הלוי הורוביץ "החזנה".

רבנים נוספים שנמנו עם רבני הקהילה:

רבי צבי הירש מינץ.
רבי זאב יצחק, תלמידם של "החווה מלובלין" והמגיד מקוונ'ניץ.
רבי נחמיה.
רבי צבי הירש בן יעקב.
רבי נתן (בשנת 1885).
רבי יחיאל ישעיה מינצברג ובנו רבי אברהם אליעזר שעלה לארץ ישראל ונפטר ב 1904.
רבי שלום יוסף הרצשטארק שהיה ידוע בפולין ונפטר ב 1924.
רבי שמעון פרזנצ'בסקי חתנו של הרב הרצשטארק היה אחרון הרבנים ביוזפוב וניספה בשואה.

הרב ר' שלום יוסף הרצשטארק ז"ל

רבה של יוזפוב בילגוריי

- בתחילת ספטמבר 1939 הופצצה יוזפוב על ידי מטוסים גרמניים ורוב בתי העיירה עלו באש. רוב היהודים נמלטו מהעיר לעיירות סמוכות ולאחר שבוע חזרו לעיירה. היהודים השתכנו במספר בתי ששרדו את ההפצצות. באמצע ספטמבר כבשו הגרמנים את העיירה אבל ב-29 לספטמבר נסוגו ואת מקומם תפסו הרוסים. בתקופה הקצרה שהגרמנים שהו בעיירה, נחטפו יהודים לעבודות כפייה והועסקו בפינוי ההריסות שנגרמו על ידי ההפצצות.
- באוקטובר 1939, הכוחות הרוסיים הודיעו לתושבי המקום, שהגרמנים עומדים לחזור לעיירה וכל מי שרוצה יכול לעזוב איתם לרוסיה. משאיות רוסיות הגיעו לכיכר (הרינק) העיירה והעמיסו את אילו שרצו לעזוב. משפחות רבות ניצלו את ההצעה הרוסית. בין המשפחות הייתה משפחת בכר, הדוד והדודה (גצל ושרה אחות סבי) של אימי וילדיהם מנשה וחנצ'ה.
- בתקופה זו הובאו יהודים רבים מהאיזור כולו לגור ביוזפוב ביניהם אזרחים מאוסטריה צ'כיה וגרמניה.
- ההשמדה הגדולה של יהודי העיירה היתה בשנת 1942. ביום שני ה-13 לחודש יולי (כ"ה בתמוז תש"ב) רוכזו כ- 1800 מתושבי העיירה בכיכר השוק חלקם הובלו (כ-400 גברים) למחנות עבודה באיזור לובלין והיתר וביניהם נשים זקנים וילדים הוצאו להורג בתוך העיירה, בבתיהם, בבית החולים המקומי ובית הזקנים, וחלקם הוסעו מהעיירה ליער הנמצא כ- 2.5 ק"מ מערבית לעיירה בדרך לאלכסנרוב ושם נורו ע"י הגרמנים. בספרו של כריסטופר בראונינג (Browning Christopher-Ordinary Men) מצויין הרצח ההמוני שבוצע ביוזפוב ע"י יחידת גדוד השיטור 101 כראשון מעשרות מעשי רצח המוניים נוספים שארעו במשך תקופת הנאצים באיזור "גנרלגוברמן". בהמשך מובאים שני פרקים המתורגמים לעברית מספר המחקר של Christopher Browning אשר עוסקים בטבח בעיירה יוזפוב בילגוריי על פי עדויות שנגבו מהשוטרים הגרמנים שהשתתפו בו.
- אנדרטה לזכר יהודי העיירה הוקמה בשנת 1975 על הכביש הראשי ממערב ליוזפוב בדרך לאלכסנדרוב.

קברי אחים

- באזור האנדרטה בתוך היער נמצאים מספר קברי אחים שבהם טמונים כ- 1200 מבני העיירה כאשר שניים מזוהים בברור:

1. מאחורי האנדרטה במרחק של כ- 15 מ'.
2. ממול האנדרטה בקו ישר לכיוון דרום מעבר לכביש במרחק של כ- 100 מטר בתוך היער. קוטרו בין 8 ל- 10 מטרים ועומקו כ- 1 מטר.

האנדרטה לזכר יהודי יזופוב - 2000

חווקה אבני מדליקה נר זכרון לזכר יהדות יזופוב - 1992

"קבר אחים" של יהודי יחפוב בילגוריי שגורצחו ב- 13 ליולי 1942 - 1992

טכס זכרון ליד קבר האחים - 2001

טקס זיכרון ליד "קבר האחים" ביעו ליד יחפוב
עם ברוח כולל ירושלים - 2000

הקדמה

בעמודים הבאים מובאים שני פרקים מתוך הספר

Ordinary Men Reserve Police Battalion 101 And the Final Solution in Poland

מאת

PhD - CHRISTOPHER BROWNING

הספר מתאר את השמדת הקהילה היהודית בעיירה יוזפוב בילגוריי ורצח יהודים נוספים שהובאו אליה מגרמניה, צ'כוסלובקיה, אוסטריה ועוד מדינות ביום שני 13.7.1942.

הספר מבוסס על תחקירים ועדויות של כ- 210 אנשי גדוד השיטור 101, מתוך כ- 500 ששירתו בו בתקופת מלה"ע ה-2, בתקופה בה הוחלט על "הפתרון הסופי" של יהדות פולין. הם נחקרו לאחר המלחמה על ידי התובע הכללי של המבורג, ומסמכי תביעה הוגשו לבית המשפט הגרמני.

רב העדויות נמסרו כמעט 20 שנה לאחר פעולות הרצח שביצע גדוד זה ברחבי פולין. 125 מסמכים של עדויות יותר מפורטות נשתמרו, ובהם השתמש המחבר על מנת להראות את פעולת מכונת הרצח הגרמנית.

הסיבה להוספת הפרקים לחוברת היא, שהעיירה הנדונה יוזפוב בילגוריי, היא העיירה שבה משפחתי מצד אמי חיה. בני משפחתי ויהודי המקום האחרים הגיעו אליה מכל רחבי פולין והתיישבו בה עשרות רבות של שנים קודם לכן. עיירה זו נבחרה להיות הראשונה שבה החל גדוד זה במסע הטבח ההמוני, שהביא לרציחתם/השמדתם של כ- 1800 יהודיה.

בוקר אחד ביוזפוב

פרק ראשון מתוך ספרו של Christopher Browning

Ordinary men

Reserv Police Battalion 101 and the Final Solution in Poland

פרק ראשון

בשעות הבוקר המוקדמות של יום שני ה-13 ביולי 1942, אנשי יחידת המילואים של גדוד השיטור 101, הוצאו ממיטותיהם בבניין האבן של בית הספר שבו שכנו בעיר הפולנית בילגוריי. אנשי היחידה היו אנשים באמצע שנות חייהם, בעלי משפחות מהמעמד הבינוני מהעיר המבורג. בגלל גילם המבוגר יחסית, הם לא עמדו בקריטריונים לגיוס לצבא הגרמני ולכן גויסו למערך גדודי השיטור. רובם גויסו ללא ניסיון כלשהו בשטחים שנכבשו על ידי הגרמנים וללא ניסיון כלשהו בסוג המשימות שיהיה עליהם לבצע. היחידה הגיעה לפולין כשלושה שבועות קודם לכן. עוד בטרם עלות השחר, עלו אנשי היחידה למשאיות המחכות, משאיות אשר יובילו אותם למשימה "החשובה" הראשונה, כאשר עדיין אינם יודעים דבר על מהות המשימה שעליהם לבצע. תחמושת נוספת ניתנה לכל אחד מעבר, לכמות הרגילה שהייתה ברשותו, וכמו כן הועמסו על המשאיות ארגזים נוספים מלאים בתחמושת. שיירת המשאיות של גדוד השיטור 101 יצאה לדרכה בחשכת הבוקר מהעיר בילגוריי לכיוון מזרח בדרך עפר משובשת. הנסיעה על הדרך המשובשת התנהלה בעצלתיים ולאחר כשעתיים הגיעה שיירת המשאיות ליעדה – העיירה יוזפוב – מרחק של כשלושים קילומטר מבילגוריי. השעה הייתה שעת בוקר מוקדמת ואור ראשון החל להפציע ברקיע, כאשר שיירת המשאיות עצרה בפאתי יוזפוב, עיירה פולנית טיפוסית עם בתים צנועים לבנים וגגות מכוסים בקש. בקרב תושבי העיירה היו כ-1800 יהודים. העיירה הייתה שקועה עדיין בתרדמת הלילה כאשר חיילי יחידת המשטרה 101 ירדו מהמשאיות והתכנסו בחצי גורן סביב מפקדם, אדם כבן 53 עם קריירה משטרתית, אשר נודע בכינויו "פאפא טראפ". בשעה זו כאשר חייליו עומדים סביבו בפאתי העיירה יוזפוב עמד טראפ לגלות להם מהי המשימה שהוטלה על היחידה. חיזור ועצבני, כאשר קולו חנוק ודמעות עומדות בעיניו, ניסה טראפ לשלוט בעצמו כאשר דיבר אל חייליו. בפשטות הוא אומר להם כי על היחידה הוטלה משימה נוראה ולא נעימה. משימה זו היא לא לטעמו ולמרות חוסר הנוחות והצער, על היחידה לבצעה. הפקודה ניתנה מהדרגים הגבוהים ביותר של הצבא. כדי "להקל" עליהם את ביצוע משימתם, אומר להם טראפ, שערים רבות בגרמניה מולדתם מופצצות ובנפגעים גם נשים וילדים. בשלב זה הוא חוזר לנושא הנדון ואומר לאנשיו: "היהודים יזמו את החרם האמריקאי על גרמניה וגרמו בכך נזק רב" - מעדותו של אחד השוטרים. "יהודים מהעיירה יוזפוב הצטרפו לפעילות הפרטיזנים" - עדותם של שניים נוספים. על הגדוד הוטלו פקודות האומרות שצריך לאסוף את אותם יהודים. יהודים גברים בגיל העבודה יש לאסוף ולהעבירם למחנה עבודה. ביתר היהודים ובתוכם – נשים, ילדים וזקנים – יש לירות במקום. לאחר שטראפ הסביר לאנשיו מה הם עומדים לבצע, הוא העמיד בפניהם הצעה יוצאת דופן: אם משהו מהאנשים המבוגרים אינו מסוגל לבצע את המשימה כמו שהוצגה בפניו - יצעד לפנים.

הצטרפות לרצה המוני:

הרצה ביוזפוב

פרק שביעי

ב-11 ליולי 1942, יתכן גלובוצ'ניק אודיליו (קצין SSPF ברוטלי וגם שהיה חברו של הימלר ושהודח מכהונתו באוסטריה בגלל שחיתויות) או מישהו אחר מצוותו יצרו קשר עם טראפ והודיעו לו שיחידתו - גדוד השיטור 101 - קיבלה את המשימה לקבץ את יהודי יוזפוב, עיירה הנמצאת כ-30 קילומטרים דרומית מזרחית לעיר בילגוריי. אולם הפעם המשימה של היחידה תהייה לאסוף ולשלוח גברים בעלי יכולת עבודה למחנה עבודה הנמצא בסביבות העיר לובלין ואת הנשים הילדים והזקנים להוציא להורג במקום.

מפקד היחידה רב סרן טראפ קיבץ את אנשיו אשר היו פזורים בערים אחדות בסביבה. ב-12 ליולי 1942 איחד מחדש את כל היחידות בבילגוריי פרט, ליחידה אחת בפיקודו של הופמן אשר הייתה בוקשוב ועוד מספר חיילים שהיו כבר מוצבים בעיירה יוזפוב.

בערבו של אותו יום, טראפ, נפגש עם מפקדי פלוגות 1 ו-2, סרן וולפהוף וסגן גנאד ודיווח להם על המשימה אשר תבצע ביום המחרת. שלישו של טראפ, סגן משנה האגן אמור לידע את יתר קציני הגדוד, וסגן היינץ בוכמן למד ממנו את תוכנית הפעולה לפרטיה עוד באותו ערב.

בוכמן בן השלושים ושמונה היה ראש משפחה שהתעסקו בעצים. הוא הצטרף למפלגה הנאצית בשנת 1937. הוא גויס למערך השיטור ב-1939 ושימש כנהג בפולין. בקיץ 1940 הוא ביקש שחרור. במקום זאת הוא נשלח לקורס קצינים והוסמך כסגן משנה בנובמבר 1941. הוא קיבל פיקוד על מחלקה 1 בפלוגה 2 - ב-1942 בלומדו על הטבח הממשמש ובא הוא הודיע להאגן שכסגן במילואים וכאיש עסקים מהמבורג הוא לא ישתתף במשימה שכזאת שבה נשים לא מוגנות וילדים יוצאו להורג. הוא ביקש להציבו למשימה אחרת. האגן סידר לבוכמן להיות אחראי על ליווי "הפועלים היהודים" שיופרדו ולקחתם ללובלין. מפקד הפלוגה סרן וולפהוף דווח על משימתו של בוכמן אבל לא על הסיבה לכך.

אנשי היחידה לא דווחו במדויק על המשימה אלא, שעליהם להשכים קום על מנת לבצע משימה אשר תבצע על ידי כל פלוגות הגדוד. מספר אנשים ביקשו רמז על מה שעומד לקרות. סרן וולפהוף סיפר לאותם אנשים מיחידתו "שמשימה מאד מיוחדת" מחכה להם ביום המחרת.

לאדם נוסף, שהתלונן על כך שהוא נשאר מאחור לשמור על הצריפים, נאמר לו על ידי שלישי הפלוגה "תהייה שמח שאתה לא צריך לבוא". סמל היינריך שטיינמיץ הזהיר את אנשיו מפלוגה 2 - מחלקה 3 - "אני לא רוצה לראות פחדנים ביניכם".

תחמושת נוספת סופקה ליחידות ואחד החיילים מספר בעדותו שניתנו להם גם שוטים.

היציאה מבילגוריי נקבעה לשעה שתיים לפנות בוקר ושיירת המשאיות הגיע ליוזפוב עם אור ראשון. טראפ קיבץ את אנשיו סביבו בחצי גורן ונאם בפניהם. אחרי שהסביר לחייליו את משימת הרצה, הוא פנה לחייליו והציע לכל מי שחש שאינו מסוגל לבצע את המשימה לצעוד קדימה. רק מתי מעט, כ-10 מחייליו ביקשו לא לקחת חלק בביצוע הטבח ההמוני. לאנשים אלה נאמר לעמוד בצד והם יבצעו משימות אחרות בפקודת הרב סרן.

לאחר מכן כינס טראפ את מפקדיו וחילק לכל אחד מהם את משימותיו. הפקודות ניתנו על ידי סמל קמר לפלוגה הראשונה, ועל ידי גנאד והופמן לפלוגות 2 ו-3.

שתי מחלקות של פלוגה 3 אמורות היו לכתר את העיירה. החיילים קיבלו הוראות מפורשות, לירות בכל אדם שינסה להימלט מהעיירה. יתר החיילים אמורים היו לקבץ את היהודים לכיכר השוק ("רינק"). אותם אנשים שהיו חולים קשים או שהתקשו ללכת לכיכר השוק וכמו כן כל אחד שגילה התנגדות או ניסה להסתתר אמור להיירות במקום.

חלק מהיילי פלוגה 1 אמורים ללוות את היהודים שנבחרו לעבודה למחנה עבודה ליד לובלין, ויתרת הכוח תצא ליער על מנת לשמש כחוליות יורים בהוצאות להורג. תפקידה של פלוגה 2 ומחלקה 3 של פלוגה 3 הוא להעמיס את יהודי העיירה שנידונו למוות בירייה על המשאיות של הגדוד ולהעבירם מכיכר העיירה ליער כ-2.5 ק"מ מערבית ליוזפוב בדרך לאלכסנדרוב.

לאחר שנקבעו המשימות, מפקד הגדוד טראפ ניצל את היום להסתובב בין בית הספר שבו קבע את מפקדתו, לבין ביתם של הכומר וראש העיר, בכיכר העיר או בדרך המובילה ליער. טראפ עצמו נמנע מלהיכנס לתוך היער שבו בוצעו הרציחות על ידי אנשיו. בזמן שטראפ עצמו הסתובב בשטח המשיכו אנשיו לבצע את הפקודות שלו. משק"ים של היחידות שפעלו בתוך יוזפוב חילקו את אנשיהם לחוליות קטנות, בנות שלושה וארבעה אנשים ושלחו אותם לרובע היהודי של העיירה על מנת להוציא את היהודים לכיכר העיר. חלק אחר של אנשי הגדוד שמרו על הדרכים המוליכות לכיכר העיר ועל הכיכר עצמה. במהלך ההוצאה של היהודים מבתיהם, אותם אילו שלא יכלו לנוע נורו בו במקום. האוויר היה מלא בצעקות וצווחות שנמהלו בקולות של מכונית ירייה.

מעדויות של החיילים שהשתתפו באיסוף, הם סיפרו ש"בבית החולים היהודי" "ובבית האבות היהודי" נורו היהודים במקום ולא הובאו כלל לכיכר העיר.

בין הירוויים בעיירה עצמה היו ילדים רבים אשר גופותיהם הושארו בבתיהם או בפתחי הבתים וברחובות העיירה. על פי העדויות, אמהות נשאו את ילדיהן בזרועותיהן והוליכו את הילדים הגדולים יותר בידיהן, ממאנות לעזובם.

כאשר איסוף היהודים במרכז העיירה הגיע כמעט לסיומו חיילים מפלוגה I- פרשו מהמשך החיפושים וקיבלו "תדרוך מהיר" במשימה הזוועתית המחכה להם. הם הודרכו על ידי הרופא הגדודי וסמל היחידה. אחד החיילים שהיה נגן כינור בשעותיו הפנויות סיפר:

"בשלב זה כל קציני הגדוד היו נוכחים וכמובן רופא הגדוד שהתחיל להסביר לנו בדיוק איך לירות בקורבנות על מנת לגרום למותם המידי. אני זוכר שלהדגמה הרופא שרטט בקווי מתאר את גוף האדם לפחות מהכתפיים ומעלה ואז הראה בבירור את הנקודה שעלינו לכוון את הכידון של הרובה".

אחרי שפלוגה I- קיבלה את ההנחיות ויצאה לכיוון היער, שלישי של טראפ, האגן, ניהל את הסלקציה של היהודים המיועדים לעבודה. מנהל מנסרה מקומי הגיש לטראפ רשימה של 25 עובדים אשר עובדים עבורו והוא אישר לשחררם. בעזרת מתורגמן, האגן החל לקרוא לגברים בעלי מלאכה חסונים. במקום נוצרה תסיסה כאשר הפרידו כ-300 גברים ממשפחותיהם. עוד לפני שהגברים שהופרדו ממשפחותיהם יצאו לצעידה אל מחוץ ליוזפוב, הירויות הראשונות מהיער החלו להישמע. מטחי הירי הראשונים היוו אות לתסיסה נוספת בין בעלי המלאכה היהודים וחלקם נשכבו על הארץ ומיררו בבכי. עתה היה ברור להם שבני משפחותיהם שהושארו מאחור הוצאו להורג.

סגן בוכמן ואנשיו מהפלוגה ה-I הצעידו את הפועלים מספר קילומטרים לתחנת העמסה בתחנת הרכבת הסמוכה לעיירה. מספר קרונות, חלקם קרונות משא וחלקם קרונות נוסעים, המתינו לעובדים. הפועלים היהודים ושומריהם הועלו על הקרונות בדרכם ללובלין, ושם בוכמן העבירם למחנה העבודה. בוכמן מסר שהוא לא העבירם למחנה ההשמדה מיידנאק אלא למחנה אחר באותו אזור. הפועלים היהודים לא היו מיועדים למחנה אך הנהלת המחנה קיבלה אותם בשמחה. בוכמן ואנשיו חזרו עוד באותו היום לבילגוריי. באותו הזמן, סמל ראשון קמר לקח ליער את יחידת הירורים של פלוגה I- מספר קילומטרים מיוזפוב. המשאיות עצרו בשולי דרך העפר במקום שבו היה שביל אשר הוביל אל תוך היער. החיילים ירדו מהמשאיות וחיכו. כאשר המשאית הראשונה עם 40-35 יהודים הגיעה, מספר דומה של חיילים צעדו לפנים והסתדרו בזוגות עם קורבנותיהם. סמל ראשון קמר הצעיד את חייליו ביחד עם קורבנותיהם היהודים בשביל אל תוך היער. הם הופנו לדרך אחרת בתוך היער בנקודה שסומנה ע"י סרן וולהאוף אשר במשך היום חיפש ובחר את המיקום להוצאה להורג. ואז קמר הורה ליהודים לשכב בשורה עם פניהם כלפי האדמה. החיילים הגרמנים נעמדו מעליהם ומאחור וכיוונו את כידון הרובים אל עמוד השדרה בין עצמות השכמות כפי שקיבלו הנחיות בהסברים המקדימים, ובפקודתו של קמר ירו בו זמנית.

במקביל חיילים נוספים מהפלוגה ה-I הגיעו לפאתי היער על מנת לשמש יחידת יורים שניה. כאשר חיילי יחידת הירורים הראשונה צעדו אל מחוץ ליער לנקודת הפריקה של היהודים, חיילי היחידה השניה לקחו את קורבנותיהם לאורך אותה הדרך אל תוך היער. על מנת שהקורבנות לא יראו את הגוויות השרועות ביער מההרג הראשוני, וולהאוף בחר נקודה חדשה ומרוחקת יותר על מנת לבצע את ההרג. יהודים אילו אולצו גם הם לשכב עם פניהם כלפי האדמה ואותם מהלכים של ההוצאה להורג חזרו על עצמם. לאחר מכן "תנועת המטוטלת" של שתי כיתות הירורים אל תוך ומחוץ ליער המשיכה במשך כל אותו היום. פרט להפסקת צהרים הפעולה המשיכה ללא הפרעות עד לרדת החשיכה.

בזמן מסוים אחר הצהרים מישוהו ארגן כמות אלכוהול ליורים. בסוף היום אחרי ירי שנמשך ללא הפסק, החיילים איבדו את יכולתם למנות את כמות הקורבנות שירו בהם. על פי אחד העדים "המספרים היו עצומים". כאשר טראפ הציע את הצעתו הראשונה מוקדם באותו בוקר, אנשיו עדיין לא תפסו את מהות המשימה, והזמן הקצר שנותר, לא איפשר להם לעכל את משמעותה. רק מספר מצומצם של אנשים הגיבו באופן מידי וצעדו קדימה. לרבים מהם המציאות של מה שהם אמורים לבצע ובמיוחד הידיעה שהם עצמם יהיו אלה שייבחרו לכיתות הירורים לא חדרה להכרתם. כאשר אנשי פלוגה I- נכנסו לכיכר העיירה והודרכו כיצד לירות בצוואר קורבנותיהם ואחר כך נשלחו ליער לביצוע ההרג של היהודים, כמה מהם ניסו לחזור בהם ולקבל הזדמנות שניה על מנת להשתחרר. אחד מהמקורבים לקמר פנה אליו והתוודה בפניו על סלידתו מהמשימה וביקש לשחררו ולקבל משימה אחרת. קמר "עשה לו טובה" ומינה אותו לשמור בפאתי היער ושם הוא היה עד סוף היום. מספר נוסף של שוטרים שהכירו גם הם את קמר קיבלו ממנו תפקידי שמירה לאורך הדרך המובילה אל היער. לאחר שההוצאות להורג נמשכו זמן מה, קבוצה נוספת של שוטרים פנתה לקמר וביקשה לשחררה מהמשימה מפני שאינם מסוגלים להמשיך בה, הוא שחרר אותם מכיתות הירורים והטיל עליהם ללוות את משאיות הקורבנות. שני שוטרים עשו טעות בכך שפנו לוולהאוף במקום לקמר. הם אמרו לו שכאבות לילדים

הם אינם מסוגלים להמשיך במעשי ההרג. וולהאוף סירב לפניתם בגסות, וסימן להם שהם יכולים לשכב לצד הקורבנות. בהפסקת הצהרים שיחרר קמר לא רק את שני השוטרים הללו אלא גם מספר נוסף של שוטרים מבוגרים. הם הוסעו חזרה לכיכר העיירה מלוויים על ידי משק"ים שדיווחו לטראפ. טראפ שיחרר אותם מהמשך הפעילויות ואישר להם לחזור מוקדם יותר לצריפיהם בבילגוריי. מספר שוטרים שלא ביקשו להשתחרר מכיתות היורים חיפשו דרכים אחרות על מנת להשתמש מהתפקיד. משק"ים בעלי כלי ירייה אוטומטיים קיבלו תפקיד של "המתת חסד" בגלל שמספר שוטרים מכיתות היורים או שמתוך התרגשות או בכוונה תחילה לא פגעו בקורבנותיהם. אחרים ביצעו פעולות התחמקות מוקדם יותר. בזמן מבצע הטיהור מספר שוטרים מפלוגה 1 הסתתרו בגן ביתו של הכומר הקתולי עד שפחדם גבר שמא דבר השתמטותם יתגלה. הם חזרו לכיכר העיירה קפצו על אחת המשאיות שנסעה לעיירה סמוכה על מנת להביא יהודים נוספים על מנת לתרץ את חסרונם בשטח. אחרים הסתובבו באפס מעשה בכיכר העיירה מפני שלא רצו לאסוף את היהודים בזמן החיפושים. כמה שוטרים הסתובבו במשך זמן רב בחיפושים בתוך הבתים על מנת שלא יהיו בסביבת כיכר העיירה כי חששו שיבחרו בהם לכיתות היורים. נהג שתפקידו היה להוביל יהודים ליער נסע רק נסיעה אחת לפני שביקש לשחררו. "אני מעריך שעצביו לא היו מספיק חזקים להוביל יהודים נוספים לאזור ההריגה", אמר האיש שהחליף את הנהג בתפקידו להובלת היהודים למותם.

אחרי שאנשי פלוגה 1 נסעו ליער, פלוגה 2 נשארה על מנת להשלים את המשימה של קיבוץ היהודים והעמסתם על המשאיות. כאשר מטחי היריות הראשונים מהיער נשמעו בכיכר העיירה, בכי קורע לב פרץ מפיות היהודים שנאספו בכיכר כשהבינו את מר גורלם. לאחר מכן ירדה על היהודים שלוות נפש - כדברי אחד העדים הגרמנים "שלוות נפש מדהימה".

אף על פי שהקורבנות נשארו שקטים, בקרב הקצינים החלה דאגה, לאור העובדה שקצב ההוצאות להורג היה איטי מידי ליום אחד. "במהירות החלו תגובות כמו: " זה לא מוביל לשום מקום", או "זה לא מספיק מהיר". טראפ הסיק מסקנות ונתן הוראות חדשות. פלוגה 3 שהייתה מוצבת סביב העיירה הצטוותה לנוע ולתפוס עמדות סביב כיכר העיירה. אנשיו של סגן גנאד קיבלו הוראה שגם הם מצווים לנוע ליער ולהצטרף ליורים. סמל שטיינמיץ ממחלקה 3 נתן אפשרות נוספת לאנשיו להודיע לו אם הם לא מסוגלים לבצע את ההוצאה להורג. איש לא קיבל את הצעתו.

סגן גנאד חילק את אנשיו לשתי קבוצות והקצה אותם למקומות שונים בתוך היער. לאחר מכן ביקר את מחלקה 1 בפיקודו של וולהאוף על מנת לחזות בהדגמה של הוצאה להורג. באותה עת סגן שייר וסמל הרגט לקחו את מחלקה 1 מפלוגה 2 ועוד מספר אנשים ממחלקה 3 לנקודה מסוימת ביער. שייר חילק את אנשיו ל-4 קבוצות והציב כל קבוצה באזור הוצאה להורג ושלה אותם חזרה על מנת להביא את היהודים שעליהם להרוג. סגן גנאד הגיע ובלהט טען כלפי שייר שאנשיו לא נשלחו עמוק מספיק למעבה היער.

בזמן שכל קבוצה סיימה לבצע שניים או שלושה סיבובים לנקודת האיסוף והוצאות להורג היה ברור לשייר שהתהליך איטי מידי. הוא ביקש מהרגרט עצה. "ואז העלתי את הצעתי אמר הרגרט. יספיקו שני אנשים על מנת להביא את היהודים מנקודת הריכוז לנקודת ההוצאה להורג ובאותו הזמן יתר היורים יעברו לנקודה הבאה של ההוצאה להורג, יותר מכך, אזור ההריגה יזוז כל פעם קרוב יותר לנקודת הריכוז בשביל המוביל ליער. וכך התקדמנו בהתאם". הצעתו של הרגרט זרזה באופן משמעותי את תהליך ההוצאה להורג.

בניגוד לפלוגה 1 אנשי פלוגה 2 לא קיבלו הנחיות לבצוע הירי. בתחילה כידוני הרובים לא שמשו כמכוני ירי וכמו שהרגרט אמר "היו מקרים רבים של החטאות בירי" וזה הוביל "לפציעות בלתי מחויבות של הקורבנות". אחד השוטרים מיחידתו של הרגרט אמר גם הוא שהאנשים אכן התקשו בכיוון מדויק. "בהתחלה ירינו בצורה חופשית כאשר אחד כיוון גבוה מידי כל הגולגולת התפוצצה. כתוצאה מכך חלקי מוח ועצמות התעופפו לכל עבר. ואז, הודרכנו להניח את קצה כידון הרובה על עורפו של הקורבן. לפי דברי הרגרט השימוש בכידוני הרובים כמכוני ירי לא היה פתרון טוב. בנחיצות בירי מטווח קצר כל כך הכדור חדר לראשו של הקורבן במסלול אשר בדרך כלל גרם לכך שלפחות החלק האחורי של הגולגולת ניתק, ודם, עצמות מרוסקות וחלקי מוח התפזרו לכל עבר ולכלכו את היורים.

הרגרט היה תקיף מאד ולא נתן לאף אחד מפלוגה 1 את האופציה לסגת מראש. אבל, כאשר החלו ההוצאות להורג ואנשיו החלו לגשת אליו או אל שייר מפני שלא יכלו יותר לירות בנשים וילדים הוא שלח אותם לבצע תפקידים אחרים. דבר זה אושר על ידי אחד מאנשיו. " במהלך ההוצאות להורג הופצה השמועה, שכל מי שאינו מסוגל יותר יכול לדווח על כך". הוא המשיך לציין. "אני עצמי השתתפתי ב-10 הוצאות להורג שבהם הייתי צריך לירות בגברים ונשים. בצורה הכי פשוטה, כבר לא יכולתי לירות יותר באנשים, דבר שהיה גלוי לעיניו של סמל הרגרט מפני שלבסוף יריתי שלא על מנת לפגוע. גם חברים אחרים לנשק שוחררו במוקדם או במאוחר מפני שפשוט לא היו מסוגלים להמשיך.

סגן דרוקר מפלוגה 2 ורוב אנשיו של סמל שטיינמיץ מפלוגה 3 הוצבו פעם נוספת בחלק אחר של היער. והם כמו אנשיו של שייר חולקו לחוליות בנות 5 או 8 אנשים כל אחת במקום קבוצות גדולות של 35-40 אנשים בכל קבוצה כפי שנעשה ביחידתו של וולהאוף פלוגה 1. לאנשים נאמר לשים את קנה נשקם על חוליות הצוואר בבסיס הצוואר וגם כאן הירי בוצע בתחילה ללא כיוון מדויק של כידון הרובה. התוצאות היו נוראות, " היורים התלכלכו בצורה מחרידה מדם, מוח וחלקי עצמות שנדבקו לבגדיהם.

כאשר חילק את אנשיו לחוליות קטנות של יורים, דרוקר הקפיד לשמור תמיד כשליש מהם כעתודת יורים. כל אנשיו היו אמורים בסופו של דבר לבצע הוצאות להורג, אבל הרעיון היה לתת להם מידי פעם הפסקה חלקית - "הפסקת סיגרייה". בגלל התנועה הבלתי פוסקת אל המשאיות ומהמשאיות, תנאי היער העבות וחלקי ההפסקות האנשים לא נשארו באותן קבוצות. חוסר הארגון איפשר, לאנשים להתחמק ולהאט את קצב העבודה. מספר אנשים ביצעו את ההוצאות להורג של היהודים בחיפזון וחלקם האטו את הקצב ככל שיכלו. אחרי שני סיבובים אחד השוטרים חמק ונשאר סמוך למשאיות בפאתי היער. אחר הצליח להתחמק מלקחת חלק בסיבוב נוסף של הרג.

"אילו שלא רצו או לא יכלו להרוג כמו ידיהם בני אדם לא יכלו שלא לבצע את המשימה בשום צורה שהיא זו לא הייתה סיבה. הפיקוח במקום לא היה קפדני מידי. לכן אני נשארת באזור הגעת המשאיות ודאגתי שאהיה עסוק רוב הזמן. בכל מקרה דאגתי שפעילותי תראה. ברור היה לי שאי הליכתי לאזור ההוצאה להורג לירות בקורבנות לא נעלם מעיני חברי לנשק. הם השמיעו כלפי הערות כמו "נמושה", ו"ראש חרא" על מנת להביע את סלידתם ממעשי. אבל אני לא סבלתי כתוצאה ממעשי. אני חייב להגיד כאן שאני לא היחיד שלא השתתפתי בהוצאות להורג".

המשתתפים הרבים ביותר בירי ביוזפוב שנחקרו לאחר המלחמה היו אנשי פלוגה 3- ממחלקה 2. מהם אנחנו יכולים לקבל את הרושם הרב ביותר כיצד השפיעו ההוצאות להורג על האנשים שביצעו אותם ועל כמות האנשים שנשרו מהמשך המשימה.

הנס דטלמן, ספר כבן ארבעים מונה על ידי דרוקר לכיתת היורים. "זה לא היה קל לירות בקורבן הראשון בהוצאה להורג הראשונה, רציתי לעזוב וביקשתי מדרוקר להשתחרר". דטלמן אמר למפקדו "שיש לא אופי חלש" ודרוקר שחררו.

וולטר נויאהאוס לשעבר איש מכירות בחברת הסיגריות Reemtsma היה מוצב לירות באישה קשישה בסבב הראשון. "לאחר שיריתי באישה הקשישה, הלכתי לסמל טוני בנטהיים והודעתי לו שאני לא מסוגל יותר לבצע הוצאות להורג. לא הייתי צריך יותר להשתתף בירי. עצבי היו גמורים מאותו הירי הבווד. כקורבן ראשון ניתן לאוגוסט צורן אדם מאד זקן. צורן כינה אותו "הקורבן הזקן שלי".

"רצוי וחייב הייתי לשמור על קצב הליכה עם איש הכפר, הוא הלך ונפל כל הזמן עד שפשוט נשכב על הקרקע. במקרה כזה היה עלי להרימו ולדחוף אותו קדימה. וכך הגעתי לאתר ההוצאה להורג שבו חברי כבר ירו ביהודים שלהם. באתר שבו נורו כבר בני כפר, היהודי שלי השליך עצמו לקרקע ונשאר לשכב.

אני דרכת את הרובה שלי ויריתי בו באחורי ראשו. בגלל שהייתי נסער מאד מדרך הטיפול ביהודים עוד בשלב האיסוף שלהם בעיירה הייתי באי שקט, ולכן יריתי גבוה מידי. כל החלק האחורי של הגולגולת של היהודי שלי ניתק ממקומו והמוח התגלה. חלקי גולגולת עפו לעבר פניו של סמל שטיינמיץ. זאת הייתה סיבה מספקת עבורי אחרי שחזרתי למשאית לגשת לסמל הראשון ולבקש להשתחרר. נעשיתי כל כך חולה ולא יכולתי יותר. לכן הסמל הראשון שיהרר אותי".

גורג' קגלר חייט בן שלושים ושבע, ניתקל בקושי עוד במשך הסבב הראשון. "אחרי שביצעתי את הירי הראשון ובנקודת הפריקה הוקצו לי אם ובתה כקורבנות לירי הבא התחלתי לשוחח אתן ולמדתי שהן יהודיות גרמניות מהעיר Kassel ואז החלטתי לא לקחת יותר חלק בהוצאות להורג. המשך העסק גרם לי סלידה. חזרתי לראש המחלקה שלי ואמרתי לו שאני עדיין חולה ומבקש להשתחרר. קגלר נשלח לשמור בכיכר העיירה. לא השיחות עם קורבנותיו לפני ההוצאה להורג ולא הגילוי שהיו יהודים גרמנים ביוזפוב לא היו יחידות במינן. שימקה האיש הראשון שיצא מהעסק, ניתקל בכיכר העיירה גם הוא ביהודי גרמני מהמבורג. שוטר נוסף סיפר גם הוא שהקורבן היהודי הראשון שירה בו היה ותיק מלחמת העולם הראשונה בעל עיטור מהעיר ברמן שהתחנן לשווא לרחמים.

פרנץ קסטנבאום, אשר במשך חקירותיו הרשמיות הכחיש מכל וכל הריגה של יהודים בפולין הופיע באופן פתאומי במשרדי התובע החוקר של יחידת המילואים של גדוד השיטור 101 במדינת המבורג. הוא סיפר שהיה חבר ביחידת יורים של שבעה או שמונה אנשים אשר לקחו את קורבנותיהם לייער וירו בצווארם מטווח קצר. תהליך זה נמשך עד הקורבן הרביעי.

"הירי באנשים היה כל כך מגעיל שפספסתי את האדם הרביעי. היה לי ברור שאיני מסוגל יותר לכוון במדויק. לפתע חשתי בחילה וברחתי אל מחוץ לאתר ההריגה. אני הסברתי את עצמי לא נכון בזה הרגע, זה לא שלא יכולתי לכוון במדויק אלה פספסתי במתכוון. לאחר מכן רצתי אל בין העצים הקאתי והתיישבתי נשען על אחד העצים. להיות בטוח שאין אף אחד בסביבה צעקתי אל תוך היער כי רציתי להיות עם עצמי. היום אני יכול לומר שעצבי נשברו. אני חושב שנשארת ביער בין שעתיים לשלוש שעות".

קסטנבאום חזר לפאתי היער ונהג משאית ריקה לכיכר העיירה. הוא לא נשא בתוצאות ענישה כל שהן. החסרון שלו לא התגלה בגלל שיחידות הירי היו מעורבבות ובאקראי נקבעו. הוא בא לספר את הדברים האלו, הוא מסביר לתובע החוקר, מפני שהוא לא חי בשלום עם הניסיונות להסתיר את משימת ההוצאות להורג. רוב האנשים שידעו שירי הוא בלתי אפשרי עבורם גילו את זאת די מוקדם. אבל לא תמיד. אנשים ביחידה אחת ירו למוות בין 10-20 יהודים לפני שביקשו להשתחרר. אחד מהם מסביר.

"אני ביקשתי להשתחרר בגלל שהיורה לידי ירה בצורה בלתי אפשרית, נראה שהוא מכוון תמיד גבוה מידי, ויוצר פציעות נוראיות בקורבנותיו. במקרים רבים רוב החלק האחורי של הראש ניתלש, כך שהמוח התפזר לכל עבר. פשוט לא יכולתי לראות את זה יותר".

בנקודת הפריקה סמל בנטהיים ראה אנשים מופיעים מהיער מכוסים בדם וחלקי מוח, מורל ירוד ועצבים נרפים. לאותם אילו שביקשו להשתחרר הוא הציע לחמוק לכיכר העיירה. כתוצאה מכך מספר השומרים בכיכר העיירה גדל כל הזמן.

בפלוגה-1 אלכוהול נעשה נגיש לשוטרים תחת פיקודם של דרוקר ושטיינמיץ שנשארו ביער והמשיכו בהוצאות להורג. כאשר החלה החשיכה לרדת בסוף אותו יום של קיץ חם ועדיין משימות ההרג לא הסתיימו, הירי נעשה פחות מאורגן ויותר קדחתני. היער היה מלא בגופות שקשה היה למצוא מקום שבו אפשר היה להשכיב את היהודים. כאשר חשכה מוחלטת נפלה בסביבות השעה תשע בערב - כשבע עשרות אחרי שחיילי יחידת המילואים של גדוד השיטור 101 הגיעו לראשונה לפאתי יוזפוב – והיהודים האחרונים הוצאו להורג, האנשים חזרו לכיכר העיירה על מנת להתכונן לחזור לבילגוריי. שום תוכניות לא נעשו על מנת לקבור את הגופות, והיהודים המתים פשוט נשארו שכובים ביער. באופן רשמי לא נאספו בגדים או כל דברי ערך, אבל כמה מהשוטרים העשירו את עצמם בשעונים, תכשיטים, וכסף שנלקחו מהקורבנות. ערימות המזוודות שהקורבנות השאירו בכיכר העיירה פשוט נשרפו.

לפני שהשוטרים עלו על המשאיות ועזבו את יוזפוב, הופיעה ילדה כבת 10 כאשר דם ניגר מראשה. הילדה הובאה לטראפ אשר הרים אותה על ידיו ואמר: "את צריכה להישאר בחיים".

כאשר השוטרים הגיעו לצריפיהם בבילגוריי, הם היו מדוכאים, כעוסים, ממורמרים ומזועזעים. הם אכלו מעט אך שתו בכמויות גדולות. כמות גדולה של אלכוהול ניתנה להם. ורבים מהשוטרים היו שתויים. רב סרן טראפ הסתובב ביניהם וניסה לנחמם ולחזקם, בהטילו שוב ושוב את האחריות על הדרגים הגבוהים. אבל לא העידוד של טראפ ולא השתייה המרובה יכולים היו לנקות את התחושה של בושה ותיעוב שהתפשטה בצריפיים. טראפ ביקש מהאנשים לא לדבר על מה שהם עשו. אבל לא היה צורך לעודד אותם בכיוון זה. אותם אילו שלא היו ביער לא רצו לדעת יותר על מה שקרה שם. אותם אנשים אשר כן היו ביער לא היה להם רצון לדבר לא עתה ולא מאוחר יותר. שררה הסכמה שבשתיקה בתוך יחידת המילואים של גדוד השיטור 101, שהם לא ידברו על הטבח בעיירה יוזפוב. "הנושא כולו היה בחזקת איסור (טאבו)". ההדחקה במשך שעות היום לא יכלה למנוע את הסיוטים. בלילה הראשון לאחר החזרה מיוזפוב אחד השוטרים התעורר באמצע הלילה והחל לירות בתיקרת הצריף.

מספר ימים לאחר ההוצאות להורג ביוזפוב הגדוד כמעט והשתתף בטבח נוסף. אנשים מפלוגה-1 מחלקה-2 תחת פיקודם של טראפ ווולהאוף נכנסו לאלכסנדרוב – מן עיירת רחוב מיושבת אשר בתיה פרוסים לאורך הכביש כ-12 ק"מ מערבית ליוזפוב. מספר קטן של יהודים נאספו וגם השוטרים וגם היהודים פחדו שעוד טבח ממשמש ובא. לאחר הסנסות מה המשימה בוטלה וטראפ הרשה ליהודי המקום לחזור לבתיהם. אחד השוטרים זכר בברור כיצד יהודים בודדים נפלו על בירכיהם לפני טראפ וניסו לנשק את ידיו ורגליו. טראפ לא איפשר להם זאת ופנה לדרכו. השוטרים חזרו לבילגוריי ללא הסבר על השינוי המוזר בתוכניות. ב-20 ליולי, בדיוק חודש לאחר עזיבתם את המבורג ושבע לאחר ביצוע הטבח ביוזפוב אנשי יחידת המילואים של גדוד השיטור 101 עזבו את בילגוריי על מנת להיות מוצבים בחלקו הצפוני של אזור לובלין.

התוצאות הנוראיות של יום

ה - 13 ביוני 1942

מתוק כ- 1800 יהודי הצוירה

כ - 400 הובאו למחנות עבודה

באלור לובלין

כ - 1200 מיהודי הצוירה נרצחו

ביצר 2.5 ק"מ מצרבות הצוירה

ונקברו בקברי אחים

היתר נרצחו בהתייהט או

מקומות אחרים הצוירה

רשימת משפחות

(A to Z)

שמות ראשי

משפחות יהודיות שחיו
ביוזקפה ביזאנטי ערד תחילת
מלחמת העולם השנייה.

רשימה זו כוללת רק משפחות
רשומות במחוז ביזאנטי.

בצוירה חיו משפחות יהודיות
נוספות אך הן לא נרשמו
בספרי המחוז מפני שגרו בהתי
משפחות אחרות.

המקור: ארכיון מחוז ביאליסטוק

The evidence of the Jewish nationality lived in Jozefow near Bilgoraj till
the beginning of the second world war
(in alphabetical order)

1. Aks Herszko
2. Aks Gitla
3. Auslander Jankiel
4. Auslander Herszko
5. Baumfeld Smill
6. Baumfeld Josef
7. Baumwolf Krandla
8. Bergier Rechta
9. Borgier Josef
10. Bergman Szmul
11. Bin Mindla
12. Bin Symcha - הילדים והנכדים גרים בחיפה
13. Blicht Icek
14. Blikeman Bajmus
15. Bojgiem Chaim
16. Borek Jonta
17. Bristman Moszko
18. Bronsztajn Azral
19. Cober Jankiel
20. Ceber Moszko - הנכדים גרים בחיפה ובקרית מוצקין
21. Dach Chaja
22. Dach Jankiel
23. Dach Szloma
24. Dach Szyja
25. Dach Szymon
26. Dosal Chaim
27. Dyksztajn Majlach
28. Dyksztajn Mola
29. Elbaum Bojla
30. Elbaum Jankiel
31. Edelman Jokob
32. Ferszt Choma
33. Ferszt Lejzer
34. Ferszt Moszko
35. Ferszt Szmul - אבא של לאה טוקרסקי ומשה פירסט
36. Faingold Jankiel
37. Fersztman Mortko
38. Fink Josef

39. Fiszel Heimoch
40. Fiszel Szprina
41. Fiszler Grul
42. Fecher Czarna
43. Foig Moszko
44. Fuchtel Choma
45. Fuchtel Jankiel
46. Fuchtel Ksyl
47. Fuchtel Pesla
48. Fuks Froim
49. Flomenbaum Pinkwas - השוחט בעיירה
50. Gilf Icek
51. Gnoschaim Judka
52. Goldberg
53. Goldsztain Szymtza
54. Goldgrober Chaim
55. Golsztain Boruch – היה "היוזברט" בעיירה
56. Gortler Fiszel
57. Gortler Leiba
58. Gortler Herszko
59. Gortler Abram
60. Gortler Golda
61. Graf Albus
62. Graf Icek
63. Graf Lejzer
64. Grinberg Jura
65. Grinberg Szura
66. Grinberg Josef
67. Grinberg Leizer
68. Groschain Majew
69. Ginberg Suna
70. Greschaim Ita
71. Gupel Szymon
72. Gupel Modke
73. Herberg Majer
74. Herman Mindla
75. Hofman Moszko
76. Hus Icek
77. Honigsfeld Icek
78. Katekgise Here
79. Kaliksztain Lejba
80. Kaliksztain Gawid
81. Kalichman Pinkwas
82. Kalichman Szaja
83. Kalichman Ita
84. Kandel Herszko

85. Karp Fiszela
86. Karp Rejza
87. Karp Mechel
88. Karp Kochman
89. Kelner Szndla
90. Kelner Dawid
91. Kelner Jankiel
92. Kechner Tewel
93. Kesel Noach
94. Klejner Szaja
95. Klendl Frenc
96. Klaner Wolf
97. Klajner Szaja
98. Kochan Zojwel
99. Kopf Moszko
100. Korn Moszko
101. Korn Rywa
102. Kramer Froim
103. Kramer Serla
104. Kramer Majer
105. Krimer Kopf
106. Krygzmer Mechel
107. Krygzner Jankiel
108. Kornfeld Szymon
109. Kupferberg Chawa
110. Lagierbaum Jankiel
111. Lajter Chaja
112. Lajter Abram
113. Landau Josef
114. Langier Lejba
115. Lechter Herszko
116. Lefler
117. Lejcher Herszko
118. Lerner Lajba
119. Lerner Szulim
120. Lerner Beniamin
121. Lder Icek
122. Lerer Icek
123. Listenberg Nesza
124. Listenberg Izrael
125. Listenberg Szulim
126. Lobert Jankiel
127. Luchtfeld Abram –
128. Majzels Awdja
129. Merensztajn Nuchim
130. Milc Dawid

אבא של יוסל - סבא של בברלי

131. Milc Szaja
 132. Mitler Berko
 133. Mitler Wolf
 134. Mojmon Josef - (Majman Josef) סבי- אבא של אמי חוה
 אפריים מיימון ורבקה בן אביגדור
135. Morcen Gitla
 136. Nadler Tewel
 137. Nadler Icek
 138. Nadler Feiga
 139. Nadler Josef
 140. Nnikielsberg Icek
 141. Nysel Szyja
 142. Nysel Lejba
 143. Orbuch Chaim
 144. Parzenczewski Szymo - הרב של יוזפוב עד מלחמת העולם השניה
 145. Peich Berko
 146. Polc Herszko
 147. Peszer Mpszko
 148. Pozer Cala
 149. Porter Josef
 150. Princ Mojer
 151. Prezer Berko
 152. Prezer Alfer
 153. Prezer Josef
 154. Paner Berko
 155. Rejter Jankiel
 156. Rychter Szmul
 157. Rytman Dawid
 158. Spodek Genandla
 159. Spizajzen Gidola
 160. Struc
 161. Sichanfeld
 162. Szachter Szmul
 163. Szejter Beniamin
 164. Szlajcher Herszko
 165. Szlajcher Josef
 166. Szlajcher Choma
 167. Szlajcher Judka
 168. Szlajcher Fejwel
 169. Szlajcher Grud
 170. Szlajcher Ksyl
 171. Szlajcher Grul
 172. Szlajcher Ira
 173. Szlajcher Icek
 174. Szlajcher Loja
 175. Szlajcher Jankiel

176. Szlejcher Ludwig
177. Szlecher Szczepan
178. Szlejer Jan
179. Szpringier Lejba
180. Szpigler Nachinan
181. Szlajer Szloma
182. Sznajdermesser Fewel
183. Sznajder Szulim
184. Szor Choma
185. Sztylfus Szmul
186. Sztemer Froim
187. Szyjer
188. Szyjer Szefer
189. Szwalb Mejlach
190. Szwarec Fejga
191. Szwarec Lejba
192. Szwarec Gina
193. Szwarec Loja
194. Szwarec Choma
195. Szwarec Szloma
196. Szwarec Berko
197. Szwarec Finkla
198. Szwarec Icek
199. Szwarec Moszko
200. Szwarec Lipa
201. Szwarec Motyl
202. Szwajcer Fejwel
203. Tajer Szaja
204. Unterbuch Lejba
205. Unterbuch Mariam
206. Unterbuch Jankiel
207. Unterbuch Abram
208. Unterbuch Lejzer
209. Unterbuch Josef
210. Unfasong Zebman
211. Unfanung Ela
212. Wajc Szloma
213. Waks Jankiel
214. Waks Mechel
215. Waks Szura
216. Wagmajster Icek
217. Wakslich I lerech
218. Waremstain Etna
219. Waldman Szloma
220. Welc Chaja
221. Welcer Sana

- 222. Werman Szulim
- 223. Wertman Benjamin
- 224. Weremszain Moszka
- 225. Weremsztain Icek
- 226. Weremsztain Fram
- 227. Wejber Lejba
- 228. Winder Moszko
- 229. Zceer Srul
- 230. Zeceer Piwna
- 231. Zylbersztain Abram
- 232. Zylbersztain Herszko
- 233. Zylbersztain Szulim
- 234. Zylbersztain Josef –
- 235. Zysmilach Majer

סבא של שריתה היינמן – אבא של מוטל

פלכרן

פּע משהותינו

מיחון

זיפּרטיין

פּרעט

פּוכפּד

ויתר המשחות

שחיו ביוזבוב

מקורות

אמי חוה אבני לבית מימון

•

דודתי רבקה בן אביגדור ז"ל לבית מימון – קיבוץ שפיים

•

דודי אפריים מימון – גהריה

•

לאה טוקרסקי (פרשט) – חיפה

•

משה פירסט ז"ל (פרשט) – חיפה

•

ברכה (בברלי) לוכפלד – ניו ג'רסי ארצות הברית

•

ספר זיכרון לקהילת יוזפוב וקדושיה – הוצא לאור על ידי האירגונים של יוצאי יוזפוב בישראל וארה"ב

•

האנציקלופדיה העברית – הוצאת ספרית פועלים

•

האנציקלופדיה של השואה - הוצאת יד ושם, ספרית פועלים, ידיעות אחרונות, ספרי חמד

•

"פנקס ועד ארבע ארצות" – הוצאת מוסד ביאליק

•

ארכיון עיריית בילגוריי- Archives Bilgorai Municipal

•

• הספר על תולדות יוזפוב (פולנית) - Dzieje Jozefowa by Prof Wladyslaw Cwik

•

• ספר מחקר – Ordinary Men Reserve Police Battalion 101 and the Final Solution in Poland by Christopher Browning New York:Harper perennial 1992

•

• אתרי אינטרנט: International Jewish Cemetery Project: JRI - Poland

•

• עבודת מחקר- תליינים מרצון בשירות היטלר

נכתב ע"י דניאל יונה גולדהגן

בהוצאת ידיעות אחרונות – ספרי חמד 1996

•

התמונות בחוברת נאספו:

מלאה טוקרסקי – רבקה בן אביגדור – חוה אבני - פנחס ביין – ספר הזכרון לקהילת יוזפוב
הספר הפולני על תולדות יוזפוב

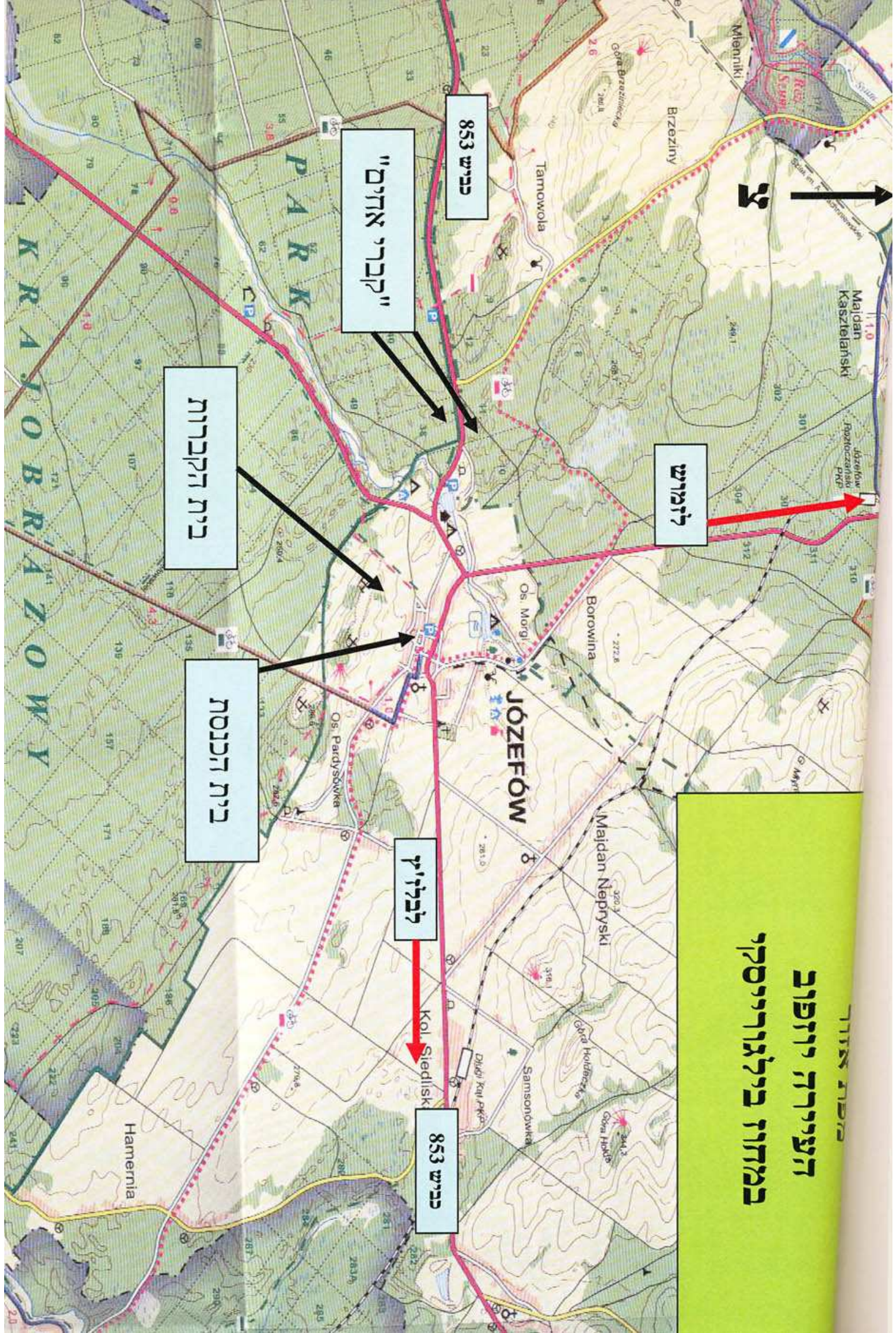
•

הגהה לשונית – דלית אופיר - חנה אבני

•

תודה למורי ותלמידי בית הספר "רעות" בירושלים אשר בזכותם התגלו קברותיהם של בני משפחתי
סבי יוסף צבי מימון ואחותו פריידא מלכה פרשט
וקברו של הרב שלום יוסף הרצשטארק

העירייה יוזפוב במהלך כניסתו לרודס

853 כניש

"קבר אהים"

בית הקברות

בית הכנסת

לפליץ

853 כניש

לזמיש

מפת העיירה

יוזפוב

במחוז בילגורייסקי

Zwierzyniec

לזמוש

לבלז'ץ

Tomaszów Lub

לקברי אחים

לבילגוריי

בית הכנסת

בית הקברות

כיכר העיר
"רינק"

